

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.
KIROFOTÁSOK:
A hasabon per sor egyzet 20 fill.
minden következőnél 10 fill.
Nyilatkor ára 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 257.
KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, május 9.

Mai számunk főbb közleményei:

Vázercikk: Hetezer korona.
Főispok harca.
Arad az önálló vámtörületért.
Megrende ik az automobillokat.
Tárlat előtt.
Arverés a törvényszéken
Kulturpalota a Baross-parkban.
A város parlamentjéből.
Bűnszövetkezet az aradi állomáson.
Urna nélkül nincs szavazás.
Klopfstein utolsó működése.
Tárcs: Életért, életet. Irta: Botkáné Kempelen E.

Hetezer korona.

Arad, május 8.

(Aradváros tanácsához az általános is-
mert, illetve ismeretlen Kovács Ferenc értesü-
léseink szerint a következő indítványt fogja
beadni:)

Tekintetes Városi Tanács! Tisztelettel
alulírott, aki az ismeretlenség homályából
már esztendő óta nézem az Aradon folyó
különbféle helytelenségeket, bátor vagyok
tisztetéssel indítványozni:

méltóztassék a város mérnöki hivata-
lát sürgősen beszüntetni, az ott alkalmá-
zott Virágh Lajos főmérnököt nyugdíjba
helyezni s a többi, fiatalabb tisztviselőket
a budapesti m. kir. József műegyetem
építészeti, gépészmérnöki, vagy kulturmér-
nöki osztályára utasítani tanulmányaik ki-
egészítése céljából. — Indokaim röviden a
következők:

A mai közgyűlésen a tüzerlaktanya
ügyénél Arad képviselője, Müller Károly
azt indítványozta, hogy a város készít-

tesse el a mérnöki hivatallal a laktanya
részletes terveit, mert ez az egyedüli mód,
amellyel a hadügyi kormányt a kaszár-
nya felépítésére ösztökélni lehetne. Virágh
Lajos főmérnök ur erre kijelentette, hogy
a részletterveket megcsinálhatja ugyan a
mérnöki hivatal, de ez *hetezer* koronába
kerülne.

Nemrégiben valami kazánvizsgálatról
volt szó: ott a mérnöki hivatal nem in-
tézkedhetett, mert nincs gépészmérnöke.
Nyakra-főre fordulnak elő a fejlődő Arad
életében olyan esetek, amelyek műszaki
hozzaértést, gyakran műszaki munkát ki-
válnak és mindannyiszor felvetődik a
mérnöki hivatal harci kiáltása: Pénzt!
Pénzt! Pénzt!

A város szabályozásának terveit ide-
gen magánmérnökök csinálják. Ez pénzbe
kerül. Egy egy városi középület tervei
pénzbe kerülnek. Gépészmérnöki tudást
igénylő ügyekbe a mérnöki hivatal nem
szól belé, mert nem ért hozzá. Folyam-
szabályozási ügyeket nem intéz: azok a
folyammérnökséghez tartoznak. A világi-
tási mizériákra vonatkozólag egy mult-
kori közgyűlésen azt jelentette ki a fő-
mérnök, hogy azokat figyelje meg és adja
az ő tudtára a közönség. Szóval: a mér-
nöki hivatal sohasem ér reá, hogy vala-
mit csináljon is, mert nagyon el van fog-
lalva. A városnak minden műszaki ügy
elintézése pénzébe kerül. Mért van hát
mérnöki hivatal? Miért?

Talán azért, hogy építkezési engedé-
lyeket adjon? Talán azért, hogy minden
évben egyszer telepengedélyt állítson ki

valami új ipartelepnek? Talán azért, hogy
alkalmas helyet keressen az Aradra óriási
tömegekben özönlő gyárvállalatok számá-
ra, alkalmas helyet, amelyet akármelyik
adóügyi számtiszt éppugy kikereshetne,
mint a nagy költséggel fentartott hivatal?
Talán azért van, hogy bizottsági kiszál-
lások alkalmával eljárási díjak jussanak a
szakértői kezekbe? Nem tudom biztosan:
de úgy sejtem, hogy mindezekért nem
igen érdemes mérnöki hivatalt fentartani.
Ha a város egy lelkiismeretes magánmér-
nököt biz meg esetről-esetre az ilyen teen-
dők végzésével, alighanem tetemes költ-
séget takarít meg.

Ez a megtakarítás azonban az én sze-
memben korántsem irányadó. De irány-
adó az, hogy amihez eddig Arad városá-
nak mérnöki hivatala hozzányult, az a
„szokvány“ hetezer korona különkölség-
től eltekintve is mindig szerencsétlenül
sikerült. Az aradi aszfalttól kezdve ennek
a városnak szürke, minden változatossá-
got, modernséget, szint nélkülöző utcái
mind kiáltó bizonyosságot tesznek azon te-
hetetlen maradiság és maradi tehetetlen-
ség mellett, amely a mérnöki hivatal mun-
kásságát jellemzi. Csak a minap fordult
meg a város szépművészeti bizottsága előtt
egy panasz, amely akörül forgott, hogy a
mérnöki hivatal nem akart engedélyt adni
valami házépítéshez, mert a szóbanforgó
ház nem bérkaszányastilben épül. A bi-
zottság örömmel adta meg az építkezés-
hez a maga szankcióját. Szóval: a mér-
nöki hivatal ebben a városban szabványok
szerint akarja építtetni a házakat. És si-

Életért, életet.

(Regény levelekben.)

Irta: Botkáné, Kempelen Etelka.

Hervey Magda levele volt tандрnőjéhez.

Budapest, 1894. június hó 31-én.

Edes Hildám!

Bocsáss meg nekem, hogy oly réges-rég
nem kerestelek fel soraimmal, ennek csupán
végtelen elkeseredettségem az oka. Én holnap
utazom falura. Hogy ebben a négy szóban
mennyi fájdalom, mennyi keserűség rejlik szá-
momra, azt te jól tudod. Ma délután itt volt
bucsuzni Dezső. Mondtam neki, hogy okvetle-
nül el kell mennem. Atyám nagy, veszélyes be-
tegségtől félt s az orvos falusi levegőt és friss
tejet rendelt. Természetesnek találta ő is, s
mikor mondtam, hogy hat hétig távol leszek,
még azt felelte, ha használ, tovább is marad-
jak. Nevezz ki Hildám, én nagyon, nagyon so-
kat sirtam e kijelentés felett. Fájt nekem,
hogy ő oly könnyű szívvvel képes megválni at-
tól, akit szeret. Szeret! Hát igazán szeret? Óh
édes, jóságos nénikém, ki nevelőnőm helyett
jó barátnőm voltál, miként kérdezhetsz te
ilyent? Igen, igen, ő szeret. Ha reám néz,
egész lelke a szemeiben ragyog, ha meglát va-
lahol, arcán az öröm sugára jelenik meg. S
mikor megfogva lágyan kezemet, beszél éde-
sen, szépen, biztatólag: óh, akkor azt hiszem,
hogy boldog vagyok. Majd csókjaival halmozva
el kezemet s énekl nekem szép, szívhöz szóló

hangján: „nem fogok már soha többé más
leányt szeretni.“ Mondd csak édes, hogyan le-
het az, hogy ő fel sem veszi azt a hat heti tá-
vollétet, holott az én szívem úgy fáj, oly na-
gyon sajnó! Istenem, hat egész hétig távol
lenni tőle, nem nézhetni szép szemeibe, nem
hallhatni édes hangját, juhh, úgy fáj itt a szí-
vem körül! Pedig te tudod, hogy én az édes
jó nagymamához, akit úgy szeretek és aki
engem is úgy szeret, megyek. S már oly rég
nem voltam nála, pedig oly szép az a kis
Mátraalji falucska. S mégis boldogtalan vagyok
nagyon. En azt képzelem, hogy mire visszatér-
rek, az én Dezsőm már nem fog szeretni. El-
hagy ő is, mint a férfiak legnagyobb része az
ő ideáljait. Itt maradnak többi ismerősei, itt
az a borzas hajú Katka, akivel a majálison is
oly sokat táncolt. Majd elhódítják őt én tőlem,
és a te kis leányod, aki már ugyis megízlelte
a fájdalom poharát, szerencsétlen lesz nagyon.
Könyvek homályosítják el szemeimet, nem tu-
dok most többet írni. Majd legközelebb hosz-
szabb levéllel keres föl téged, mindig a
rég, hű Magdád.

Ugyanaz, ugyanahhoz.

Kis-Telek, 1894. július hó 18.

Hildám, te édes!

Annyit akarok írni, hogy azt sem tudom,
hol kezdjem. Tehát július hó elsején reggel,
könyves szemekkel siettünk ki az állomásra.
Dezső már várt reánk, egy igen szép csokrot
ayújtott át, gyönyörű thea rózsákból. Keze resz-

ketett, mikor bucsul erősen megszorította az
enyémét s szemeiben, talán csalódtam, az lehet,
ott reszketett egy parányi előtökölődő köny-
csepp. Felsegített a kupéba s előzékenyül han-
gon sugá: „gondoljon néha reám“. Lassan, dü-
börögve indult meg a vonat s Isten bocsássa
meg nekem, de én nem atyám arcát néztem,
hanem egész tekintetemmel beleolvadtam az ő
csodálatos szép, fényes szemeibe. Kérdőm is
mintha csak neki lobogott volna, elvive hozzá
a szelkő szárnyain a visszavágyó szív fájó üd-
vözetét. Mindent felejt egy nő, ha igazán szeret.

Könyves szemekkel, fájdalomtelt szívvvel
ültem le a kupé egyik szögletébe s elmerültem
gondolataimba. Egyik percben szép álmok zsong-
tak körül, s másikkban szomorúság lepett meg.
Pár órai zűr-zavaros lelki állapot után, egy ked-
ves kis város állomásán álltunk meg. Felugrot-
tam s kitekinték. Igen, igen, ott állt édes jó
nagyanyám, mint mindig, úgy most is feketé-
ben s szemei nyugtalanul kerestek engem. Pár
perc múlva ott csügöttem nyakán s forró
könyeim öntözték édes arcát. Azután Hildám,
beültünk a fogatba. Ugyanaz a két szürke ló,
melyeket oly gyakran hajtottam, ugyanaz a
kocsis, ki évtizedek óta ott van. Az öreg inas,
ki még édes apámat ringatta térdein, régi cse-
lédek bizalmaskodásával kérdezett egyet s más-
tőlem, aztán visszaesett mereves ülésébe s ezüst-
tős, címeres gombjain livréjének meg-megtör-
tek a bucsuzó nap sugarai. Amerre kocsink el-
haladt, ismerősként hajolt meg előttem minden
bokor, minden fűszál. Vagy egy órai kocsizás

kerrel: órákhozát mászkálhat az ember Arad utcáin, amíg valami modern házra akad. Az is meg van nyomorítva a mérnöki hivatal bölcsessége folytán. Még az ablakpárkányok elhelyezése körül is folytak a harcok és jaj annak az építésznek, aki nem az előírás szerinti *abacus*-okat és *echimuso*-kat alkalmaz a legegyszerűbb díszítéseknél.

Miért van tehát mérnöki hivatal? Hogy megakadályozza a modern város kifejlődését? Hogy rideg bérkaszányakkal, sablon-házakkal gazdagítsa a várost? Hogy minden műszaki ügy külön is pénzbe kerüljön a polgárságnak? Hogy repedezett aszfalton járassunk? Hogy szabályozási terveket, térképeket, városi építkezéseket magánemberekre kellessen bízni? Hogy a világítási mizériákat a polgárok figyeljék meg?

Nem, tekintetes Tanács, ezért nem érdemes mérnöki hivatalt tartani. Ha egy kaszánya részlettervei hatezer koronába kerülnek: ezért a hatezer koronáért külön építésmérnököt tarthatna a város. Sőt úgy gyanítom: még maradna kétezer korona egy gépésmérnöknek is. Mivel pedig az ilyen hatezer koronás kiadások a mérnöki hivatal mellett évente felmerülnek, még pedig nem is egyszer: a város tarthatna magának külön építésmérnököt, külön gépésmérnököt, külön kulturmérnököt, sőt talán vegyész is. A mérnöki hivatal azonban a mai formájában mindenképpen beszüntetendő. Improduktív emberekre, aktaszaporítókra nincsen szükség: a mérnöki hivatal pedig eddigelé mást nem produkált, csak aktákat. Ami ezenkívül ehhez a hivatalhoz fűződik, az városrontás esztétikai és célszerűségi téren egyaránt.

Tisztelettel kérem mindezek alapján, méltóztassék fenti kérelmemnek helyet adva, Arad város mérnöki hivatalát beszüntetni, ami szerintem tekintélyes pótdócsökkenést vonna maga után s már csak ezekből is foganatosítandó. Meg vagyok győződve, hogy a beszüntetés Arad

közlekedési viszonyaira is üdvös hatása lesz: megjavul az aszfalt.

Emez indítványomnak a tekintetes törvényhatósági bizottság elé való terjesztését kérem.

Kiváló tisztelettel:

Kovács Ferenc.

Az érdekes és sok megcsívelelni valót tartalmazó beadványt aláírójának ismeretlen volta miatt, — sajnos, — a tanács nem méltatja komoly tárgyalásra.

§.

Főpapok harca. A főrendiház ülése.

A főrendiház ma délelőtt 10 órakor Dessewffy Aurél gróf elnöklése alatt ülést tartott. Az ülésen elfogadták a marokkói sáskairtásról és a beruházásokról szóló törvényjavaslatokat. Kautz Gyula és Kossuth Ferenc felszólalása után elfogadták az országos közlekedési tanácsról szóló javaslatot is. Az állami tanítók fizetésrendezését elfogadták. A nem állami tanítókról szóló javaslatnál hosszú vita fejlődött. Felszólaltak: Beöthy Zsolt, Bogdanovics Lucian, Baitik Frigyes, Molnár, Papp I. János és Hosszu Vazul.

— Az Arad. Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 8.

Igazán különös dolog: a mumiaparlament ülést tart. Komoly ülést. Nem olyant, amelyiken hozzászólás nélkül fogadják el a törvények tucatjait, hanem ülést, amelyen vita, igazi vita folyik. Az egyházpolitikai törvény óta kevés ilyen csuda történt.

Most is az *ecclesia militans* vonult fel nehéz fegyverzettel. A felekezeti iskolák tanítóiról szóló lex Apponyi hozta ide őket. A nemzetiiségiak főpapjai eljöttek hadakozni, a magyar főpapok védeni. Érdekes látvány a magas klérus ilyen hadakozása. Természetes azonban, hogy minden háborúnak békesség a vége és természetes, hogy a törvényjavaslatból a főrendiházban is törvény lesz. Talán még elhúzzák a vitát egy két ülésen, de sokáig semmiesetre. A főrendiház nem arra való, hogy holmi törvényekkel izgassa magát.

Részletes tudósításunk:

(Kautz és Kossuth.)

Az ülésen Dessewffy Aurél gróf elnököl. A marokkói sáskairtásról és a beruházásokról szóló törvényjavaslatot vita nélkül fogadták el. Az országos közlekedési tanácsról szóló javaslatot

Kautz Gyula szolt hozzá. Nem szavazza meg a törvényjavaslatot, ha a tanácsban képviselők és főrendiházi tagok is részt vesznek. Ez a körülmény a tanács által tervezett törvényjavaslatok elbírálását feshélyezné.

Kossuth Ferenc: A felfogáshoz nem járul hozzá. A törvényhozás némely tagjainak részvétele a véleményező bizottságban nem befolyásolja ezeknek objektivitását.

A törvényjavaslatot, ezenkívül pedig nagy csomó vicinális javaslatot és jelentést vita nélkül fogadták el. Nem volt felszólaló a közösügyi kiadásokról szóló törvényjavaslatnál sem.

(Csendes elfogadás kéri.)

Az állami népiskolai tanítók fizetésrendezéséről szóló javaslatot általánosságban vita nélkül elfogadták.

A 22. § nál

Antal Gábor püspök szólalt fel. Helyes, hogy a szakaszban van törvénybe iktatva az a rendelkezés, hogy a felekezeti iskolák bizonyos feltételekkel átadhatók az államnak. De arra nincs intézkedés, hogy az állami iskolákba a növendékek felekezeti arányának megfelelően neveztesse ki a tanítók, nehogy az állami iskolák felekezeti jellegűek legyenek. A kinevezésnél erre legyenek tekintettel. Ilyen tartalmu módosítást nyújt be.

Rudnyánszky József báró előadó: A pótlásra nincs szükség, mert a kinevezéseknél a kormány ugyanis tekintetbe veszi a felekezeti viszonyokat.

Wekerle Sándor: Az eredeti szöveg elfogadását ajánlja, mert a közoktatásügyi kormány egész mértékben figyelembe veszi a felekezetek érdekeit.

A többi szakasznál nem volt felszólaló.

Elnök: Az ülést öt percre felfüggeszti.

(Aki kevesli a javaslatot.)

Szünet után:

A nem állami tanítók fizetésrendezéséről szóló javaslat került sorra.

Beöthy Zsolt: A javaslat célját a tanító megelégedése fokozásában látja. Nincs olyan magyar politikus, aki szíve egész melegevel ne üdvözölhetné a javaslatot, melyet elfogad. Osztozza a javaslat törekvéseit s áhitotta ezek sikerét. A javaslat eszközeire azonban van néhány megjegyzése. Itt megint felmerült egy nagy elvi kérdés, a felekezeti és állami oktatás kérdése. Nálunk ez nem az államhatalom, a

után végre szembe tűnt kicsiny templomunk tornya s pár perc múlva a kastély oszlopos verandáját is tisztán kivehettem.

Még egy pillanat s nagybátyám karjaiba vetve magam, boldog voltam nagyon.

Másnap reggel első utam a temető s templom között álló családi sírboltba tévém. Mikor feltárult a kriptá ajtaja és én a kisdéd kápolná mellett szobába siettem, leirhatatlan érzések szállottak meg lelkem. Ezen a szent helyen nyugosznak örök álmukat édes anyám, nagyatyám s őseim nagy száma. Végre leborultam korán elhunyt anyuskám koporsója mellé és kikokogtam fájdalmaimat, elpanaszoltam bajaimat s úgy képzeltem, mintha megkönnyebbült volna a lelkem. Hazaérve futottam ki a kertbe, mely gyermekkorai játszóhelyem volt.

A gyönyörű park, az illatot lehelő virágok, a szép, kellemes pihenő helyecskék, a sok olvasni való, zongorám s kézimunkáim nem hagynak időt tépelődéseimre. Tépelődések! Igen édeském, egyre eszemben van, hogy vajon gondol-e Dezső reám? Tudod, nem hiszek a férfiak szerelmében, de bidd el, ha „ő” benne csalódnám, halálom lenne az! Valami úgy fáj, olv rossz előérzetem van, pedig még csak két hete vagyok tőle távol. Ne nevéss ki, ily bohó minden szív, amely szeret, én pedig nagyon, nagyon szeretek.

Ma különben egy kirándulást teszünk a „Kecskekőre”. Ez a Mátrának egyik kisebb csúcsa. Regéje is van. Ime hallgasd:

Egy fehér leány élt a vidéken, egyszerű pásztorleánya. Mindég csak fehérben lehetett látni, amint hosszu, aranyzőke haját vonszolta

maga után. Nem is hívta őt senki másképp, csak a szép fehér leány. Oly szép volt, hogy csodájára járt az egész környék. Beleszeretett a várkisasszony vőlegénye is s az elhagyott leányka egy tündérhez folyamodott boszuért. Ez megátkozta a fehér leányt, hogy minden amihez nyúl kővé változzék át és ha már legkedvesebbjét is átváltoztatta, ő maga is merevüljön meg. Egyszer a hegyre ment fel, rendes fehér ruhájában. A nép hallotta, amint szép hangján valami bus melódiát danolt. Kecskek legeltek a hegyen s ő sorra akarta simogatni azokat s ime, egyenként kővékké váltak. S mikor szerelmesét, a szép kecskepásztor is megakartá ölelni, megkővesültek mindketten.

Eddig a rege, édes, s a hegy tényleg csupakő, kopárság, akárcsak a Karszt vidékén járnánk.

Most pedig előre kérek, bocsás meg, ha hetek múlva írok csak. Egyik kirándulás a másikat éri, zajos vadászatok, majálisok vannak tervbe már. De azért sokat, igen sokat fogok rád gondolni s erre kér téged is mindig szerető:

Magdád.

Ugyanaz, ugyanahhoz.

Budapest. 1894. augusztus 16.

Kedves Hilda!

Nyár van! A virágok teljes pompájukban diszelegnek, a méhike zümmögve száll egyikről a másikra, a gyermekek labdát dobálva, krikát kergetve futkosnak boldogan. A fiatalság is siet ki a természet lágy ölébe, kedvesebb ott a beszéd s ahol minden életet lehel, könnyebben lobban lángra ott a szív. Az öregek pedig édes mosolylyal sütkéreznek a szép, meleg na-

pokon. Élet van mindenütt, öröm, vigaság, ragyogó jókedv, csak az én szívem beteg nagyon. Szomorúsággal van telve lelkem. Ha látom azokat az életerős, vidám kis bábákat, önkéntelen panasz sir fel a lelkemből, oh, hisz én akkor sem voltam boldog, én anyátlan árva. Ha a fiatalság vidám kacaját hallom, fájó szánakozással telik meg szívem, szegény balgák, nem tudják még, hogy minden hazug, minden álnok itt e földön. S ha látok nyugodt, megtört agastyánokat, egyszeribe olyan irigység-féle lep meg, hisz ők már keresztültörték magukat az élet viharjain s most boldogok, mert közel van már a végcél, közel a rév, a sir. Oh, ugy vágyom oda, édes Hildám. Ifjan megvénültem. Órákon át elülök egy helyen s bámulok magam elé. Nem kell semmi, nem szerez örömet semmi!

Most veszem csak észre, hogy te rettenetesen megrémülhetsz miattam. Pedig nem történt velem semmi más, csak „eine alte Geschichte”. No, de figyelj reám.

Hat heti nyaralás után tehát visszatértem. Oh, milyen szívdobogva s oh, milyen boldogan. Dezső atyámmal az állomáson várt. Nem vettem észre rajta semmit s ragyogónak láttam magam körül mindent. Ma atyám szobájából halk beszélgetést hallottam. Figyeltem. A következő, atyám által mondott szavak hatoltak hozzám: „Ha nem szereted, mondd meg neki őszintén. Késő megbánás, fájó könyvek következhetnek ezután.” Dezső szolt: bocsánat, de nincs igazad bátyám. Én sohase lennék képes megmondani neki, hogy már nem szeretem úgy. Halakban, mintegy magához beszélve folytatta:

népszuverénitás érvényesülésének kérdése, mint Franciaországban, nálunk ez a nemzeti élet akadálytalan fejlődésének vagy tovább is nehéz vergődésének kérdése, a legnagyobb tisztelettel a felekezeti oktatás multja, hazafisága és nemzetisége iránt nem zárkozhatunk el attól a körülménytől, hogy közcéljaink szempontjából az állami oktatás kötelező sürgetéssel jelentkezik. Félő, hogy a javaslat eszközei a felekezeti iskolákat nem őrzik meg egészen a magyarságnak. A népiskola szelleme: a néptanító szelleme. A néptanító pedig a preparandiában nyeri a gondolkodása és lelkivilága színet és irányát. Elengedhetetlen szükségnek tartja a felekezeti preparandiák államosítását annál is inkább, mert néhány év múlva ugyanis eljutunk a népiskolák államosításának szükségéhez. A javaslatot elfogadja.

(Aki sokallja.)

Bogdanovics Lucian szerb püspök: Az a nézete, hogy ez a törvényjavaslat mélyen bele nyúl az egyház autonómiájába. A szerbek nem foglalnak állást a magyar nyelv és kultúra terjesztése ellen, mert belátják, hogy erre szükség van. Ellenben követelik, hogy nemzetiségi fajukat és jellegüket ne bántásák. A szerbek nem gravitálnak kifélé, jól tudják, hogy nekik itt élni és halni kell. Ami a magyar nyelv oktatását az elemi iskolában illeti, ettől nem vár sokat, mert szerinte az élet a legkitűnőbb nyelvmester. Üdvözlí a kultusz-minisztért azért a törekvéseért, hogy a tanítóknak jobb helyzetet igyekezett teremteni, de sajnálja, hogy a miniszter a törvényjavaslat megalkotása előtt nem vetett számot az egyházak autonómiájával. Súlyos aggályai vannak, hogy mi lesz az iskolai és egyházi autonómiából akkor, ha az államsegélyt a törvényjavaslatban írt feltételek mellett elfogadják. Ismeri híveit, akik a legmesszebbmenő áldozatra készek, mert feltételek egyházi és iskolai autonómiájukra. Érti az izgatottságot, hogy most már mitévők legyenek? A törvényjavaslatot ezek után nem fogadhatja el.

(Főpapak haron.)

Baltik Frigyes püspök: Örömmel üdvözlí a törvényjavaslatnak azt az intencióját, hogy a felekezeti tanítót gazdaságilag és társadalmilag egyrangba helyezi az állami tanítókkal. Nem hiszi, hogy bizonyításra szorulna az a tagadhatatlan igazság, hogy az evangélikus iskolák mindig súlyt vetettek a magyar nyelv oktatására és ezen a téren elég szép eredményeket értek el. Ami teljesen illeti a javaslatot, szerinte a fegyelmi eljárást az egyházi hatóság kezében kellene hagyni. Végül azt a nézetét fejezi ki, hogy amiért az állam segélyt ad,

nem vonhat meg kordináns jogokat. A javaslatot elfogadja.

Metianu János román gör. kel. érsek: Mit után a törvényjavaslat mélyen sérti egyházának jogait és autonómiáját, aggályait a főrendiház előtt kifejti. A törvényjavaslatban foglalt intézkedések nagy elégedetlenséget keltettek hívei közt.

Az 1868. törvénynek erősen ellentmond a tárgyalás alatt levő törvényjavaslat, amelylyel szemben kénytelen kifejteni észrevételeit a főrendiház előtt. Erős meggyőződése, hogy lehetetlen a kitűzött célt elérni a magyarosítás tekintetében a népiskolák megmagyarosításával. Általános elkeseredést fog szülni ez a törvényjavaslat a nem magyar ajku állampolgárok között. Az állam ereje pedig nem a nyelv egyetemében, hanem a népet összefűző hazaszeretet egységében rejlik. Ezt pedig nem hogy erősíteni, hanem ellenkezőleg, lerontja ez a törvényjavaslat. Hivatkozik Eötvös József báró és Deák Ferenc nemzetiségi politikájára. A törvényjavaslat meggyengíti a nem magyar ajkuak törvényben lelt jogait, a nyelv érvényesítésére nézve. Súlyos sérelmet jelent rájuk nézve a törvényjavaslat több szakasza és ezért a javaslatot sem általánosságban, sem részleteiben nem fogadja el.

(Pap I. János beszéde.)

Pap I. János: Ha a magyar kormány a javaslattal más egyebet nem célozna a magyar oktatásnak terjesztésénél és a felekezeti tanítók állapotának javításánál, azt megtehetné a felekezetek autonómiájának megsértése nélkül is. De a javaslatnak más titkos céljai is vannak. A javaslat szerint ugyanis a kormánynak jogában áll bezárni azt az iskolát, amelyben a magyar nyelv tanítása terén nem érték el a kellő eredményt. Ez azonban oly tág fogalom, amely a legmesszebb menő visszaélésre adhat alkalmat. Eppen ezért tiltakozását kell kifejeznie a javaslattal szemben, amely sérti a polgároknak az államhoz való ragaszkodását és a hazaszeretet érzelmét. A magyarság ok nélkül gyanúsítja a görög keleti egyházat azzal, hogy magyarellenes érzelmeket táplál. A görög keletiek az ország hű polgárai, akik megérdemlik, hogy jogaik méltányoltassanak. A román egyház elkövetett mindent, hogy a magyar nyelv minél intenzívebben taníttassék. De ha egyes vidékeken fordultak elő olyan esetek, hogy a magyar nyelv tanítása nem érte el a kellő eredményt, vagy talán izgattak a magyar

nyelv ellen, azt nem lehet a szegény nép rovására írni. A javaslatot nem fogadja el.

(Becsaklák az iskolákat.)

Hosszu Vazul lugosi görög katolikus püspök a javaslatot jelen alakjában nem fogadja el, mert az sérelmes a görög katolikus egyházra. Az ő egyházmegyéjében 82 iskola van. Ha a javaslat törvényerőre emelkedik ebből a 82 iskolából legalább 30 megszűnik. Ezt szó nélkül nem hagyhatja. A javaslatot nem fogadja el.

Ezzel az ülés véget ért. A legközelebbi ülés pénteken lesz.

Étetés után.

— Emléksorok. —

Abból az alkalmából, hogy egy fiatal koalíciós képviselőt táblabíróvá neveznek ki, Wekerle Sándor leendő utódja emlékkönyvébe a következő sorokat írta:

Négy szócskát üzenek; vésd jól szívedbe s fiadnak

Hagyd örököd, ha kimulsz:

A hasa minden előtt!

Arad az önálló vámterületért.

Főirat a kormányhoz.

Müller Károly indítványát elfogadták

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 8.

Komáromváros tudvalevőleg áitrt Aradvárosához, hogy az önálló vámterület létesítése dolgában a képviselőházhoz intézett feliratát hasonló szellemű felirattal támogassa. A városi tanács kissé meghökkent Komáromváros követelődző feliratától s csak azt javasolta a közgyűlésnek, hogy egyszerűen vegye tudomásul Komárom átiratát. A tanács azzal indokolta ezt a javaslatát, hogy Aradvárosa már több ízben felirt az önálló vámterület érdekében, továbbá hogy a mult közgyűlésen bizalmat szavazott a kormánynak. Ha pedig bizik a város a kormányban, akkor minek felírni. A tanács tehát majdnem azt mondta, hogy amit a kormány tesz, az jól van téve.

A törvényhatósági bizottság azonban más

szegény Magda, pedig nagyon szeretem őt és szánom. Mit tehetek róla, ha távolléte alatt az a Katica, ki mindig érdekelt kissé, teljesen elrabolta szívemet. De feláldozom magamat, tetetni fogok; mert tudom, Magda élete függ ettől. Ő érzékeny, nemes, jó lélek s körülötte lebeg a halál angyala. Lemondok szerelmemről a barátságért s boldogítani fogom a szegényt. Mit beszélt még, azt nem tudom, mert ájultan rogytam össze.

Sokszor csókol, még mindig gyöngédkedő Magdád.

Magda, Hildához.

Bpest, 1894. augusztus 30.

Hildám!

Képzeld, mi történt ma. Épp zongorámnál ültem s fejemet tenyeremre hajtva, egy busdalon merengtem el. Lépések hangja riasztott fel Dezső állt előttem, szokatlan komoly s ünnepélyes arccal. Rövid bevezetés után megfogta kezemet s kért, boldogitanám őt és lennék a felesége. Keze érintésére végtelen, még sohasem érzett boldogság reszkettette meg egész lényemet és mégis volt erőm azt felelni: „soha.” — Magam is megrettentem ettől a szótól, de aztán elszántan néztem vele szembe. Köszönöm Dezső, mondtam neki, hogy ilyen jó barátsággal viseltetik irányomban. De én mindent tudok s nem fogadok el áldozatot. Jegyezze meg magának, hogy a nő attól, akit szerelemmel szeret, akihez életét köti: igaz szerelmet vár is. Morzsákkal meg nem elégszik. Nem kell a száználma, nem kell a barátsága, ha már szíve nem az enyém. Azok közé a nők közé tartozom, akik mindenről letudnának mondani

szerelmükért, de szánalmat viszonzásul elfogadni büszke vagyok. Kissé gunyos hangon még hozzátettem, „most pedig menjen vigadni Katicájával.” Szemrehányóan nézett rám s lassu, vontatott léptekkel megindult kifelé. Én pedig futottam be kis szobámba s zokogtam keservesen. Egy szó hangzott egyre rémesen füleimbe, az, hogy — soha. Tehát soha, sohase lehetek az övé?! Mit ér nekem az élet nélküle? Elepeszt a vágy utána, beleőrülök, vagy pedig belehalok szerelmembe. Bocsáss meg, kedves, hogy ismét keseritlek panaszaimmal. Te oly biztató, oly édes levelet írtál s hiába, nem ért semmit. Majd ott, ott a csillagok között, talán megnyugvás vár reám. Isten veled, gondold néha szeretettel a te bus, rossz Magdádra.

Ugyanahhoz.

Bpest, 1894. október hó 13.

Édes Hildám!

Mindenekelőtt bocsáss meg, hogy oly rég nem írtam neked s mind eddig nem köszöntem meg vigasztalni akaró soraidat, részvéteket, szeretetedet. De nekem már ugy sem használ semmi, rajtam nem segít senki. Ne cáfoltatok meg, én érzem, tudom. Az a fojtó, nehéz köhögés mely elővesz, a gyakori láz, gyöngeségeim, mind megannyi jelei annak a nagy betegségnek, melybe jó anyám fiatalon a halál karjaiba került. De jobb is ez így. Hidd el édes, én boldog sohasem lettem volna, mert természetem nem ebbe a világba való. Ha esténként kinézek ablakomon s látom előtttem a budai hegyeket impozánsan emelkedni, mikor előbujt már a hold, és fent ragyog a tejút,

apró, számtalan csillagaival s itt fejem felett integet kedvencem, a Sirius; el-elfog a fájdalom, hogy nekem ezt a szép világot nem sokára itt kell hagynom. De aztán ha látom a bástyán fel s alá hullámozó tömeget, ha elhalatlatsz hozzám egy-egy csengő kacaj, akkor felriadok, eszembe jut minden szenvedésem s hálát adok az Istennek, miszerint nincs messze a szabadulás órája. Kis szobámban, melyből oly sokat néztük együtt a festői kilátást, hintaszékben ülök reggeltől estig. Kezemben a Karthausi s könyvek között olvasom a szegény Gusztáv élettörténetét. Mintha két szellem lakoznék bennem, egyre fel-feltör szívemből a szózat, egyik szól: te még fiatal vagy, boldog lehetsz, kövess el mindent, hogy egészséges légy s meglásd, kiderül még életed ege. Aztán szól a másik: szeretni csak egyszer lehet, te szereted őt kimondhatatlanul s ő nem szeret téged, a tiéd sohasem lesz, minek élnél töle távol. Ha meghalsz, tán el-elemeleget, meg is sirat alighanem s rád fog emlékezni mindig. Hidd el, a megtört szívre egyedüli gyógyszer a halál. S én, édes jó Hildám, ez utóbbira hallok. Azt mondják, a szerelem, a bánat öl, hadd legyek én is annak a halottja. Most még virányos a természet, de én mindenütt csak pusztulást, szomorúságot látok. Aggodó gondolat járnak körülöttem, minek, hisz nekem megváltás a halál!

Bocsáss meg ily tartalmaért levelmemnek de hozzád mindig őszinte voltam s vagyok is. Rég letűnt szép időkbe száll el a lelkem, smikor még kis lányka voltam, ott bent laktam az intézetben s féltem téled, sőt nagyon, nagyot

véleményen volt. Müller Károly indítványára ugyanis kimondta, hogy csak követelje az önálló vámterületet és az önálló magyar jegybankot. Követelje pedig éppen azért, mert bizik a kormányban. A közgyűlés e részéről tudósítónk az alábbiakban számol be:

Komárom város átiratát Kádas Kálmán főjegyző olvasta fel. Majd a tanács ismeretes javaslatát ismertette. Az elnöklő polgármester már fel is tette a kérdést, hogy a törvényhatósági bizottság elfogadja-e a tanács javaslatát.

Erre felkelt Domonkos Lajos és kijelentette, hogy köteleességszerűen indítványozza a felirat felterjesztését, mert a városatyák tegnapi értekezletén ilyen irányú megállapodás történt. Azért teszi meg ő az indítványt, mert Müller Károly, aki a tegnapi értekezleten erre vállalkozott, még nem érkezett meg a közgyűlésre.

A városatyák türelmetlenül kiabálni kezdtek:

— A tanács javaslatát fogadjuk el!

Somló Ármin dr.-t azonban nem ijesztette meg a türelmetlenség. Felkelt és felemelte a szavát az önálló vámterület érdekében. Csak írjon fel a város a képviselőházhoz, mondta többek között. Írjon fel éppen azért, mert a város bizik a kormányban.

Szinte végszóra lépett a terembe Müller Károly. Amikor megtudta, hogy az önálló vámterület ügye a kockán forog, a helyére sietett. A városatyák türelmetlensége még nagyobb mértékben jutott kifejezésre. Már már olyan volt a hangulat, hogy az önálló vámterületnek örökre vége.

Ekkor azonban felállott Müller Károly és azt indítványozta, hogy a város intézzen fel a tot az országgyűléshez. A tanács javaslatát, hogy a város feltétlenül bizik a kormány hazafias működésében és a képviselőház bölcsességében, ő is elfogadja. Megtoldja azonban a tanács javaslatát azzal, mondja ki a törvényhatósági bizottság, hogy ragaszkodik az önálló vámterülethez és az önálló magyar jegybankhoz. Mondja ki továbbá a közgyűlés, hogy az önálló vámterületnek a vámszövetség lejártá után való létesítését feltétlenül követeli.

Általános helyeslés kísérte Müller Károly szavát s a közgyűlés Müller indítványát egyhangulag magáévá tette.

Megrendelik az automobiloikat.

A közgyűlés döntött.

Nem tárgyalnak a lóvasúttal.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 8.

Aradváros mai közgyűlésének nem is legérdekesebb, szinte egyedül érdekes tárgya a városi automobil-közlekedés mielőbbi megvalósítása dolgában való határozathozatal volt. A kérdést napirendre hozta a belügyminiszternek ismeretes leírata, amelylyel jóváhagyta a közgyűlésnek az automobiloik megrendelésére és 220 ezer koronás kölcsön felvételére vonatkozó határozatait és amelynek alapján a tanács ma egyhangulag felhatalmazást kapott a modern közlekedési eszköz haladéktalan megrendelésére.

Volt ugyan indítvány, amely a megrendelés elhalasztását és a lóvasúttársasággal való újabb megváltási tárgyalások megkezdését célozta, de az indítványozó egyedül maradt nézetével: a közgyűlés az indítvány elvetése után egyértelműleg elfogadta a tanács javaslatát.

A közgyűlés e részéről az alábbi tudósítást adjuk:

A belügyminiszternek a városi automobiloik beszerzésére vonatkozó jóváhagyó határozata kapcsán Lőcs Rezső gazdasági tanácsnok ismertette a tanács előterjesztéseit a 8 darab automobil megrendelése és a 220 ezer koronás 15 évi törlesztéses kölcsön felvétele tárgyában. Felolvasta Somló Ármin dr. törvényhatósági bizottsági tag halasztó indítványát is.

A bizottsági tagok általános helyesléssel kísérték Lőcs előadását és türelmetlenül hallgatták Somló Ármin dr. indítványozót, az egyetlen felszólalót, aki szükségesnek tartotta, hogy előszóval is indokolja beadványát. Nézete szerint a kérdés nincs még kellően előkészítve és amikor indítványozza, hogy az automobiloik megrendelése négy hétre elhalasztassék, csak azt akarja elérni, hogy a tanács részletesen

doigoztassa ki a mérnöki hivatal által csak általánosságban elkészített adatokat.

Somló beszédjére Virágh Lajos néhány szóval reflektált, elmondván, hogy a mérnöki hivatal számításait négy szakembernek, köztük egy kiváló szaktekintélynek, Sármezey Endrének közreműködésével készítette el. Azok teljesen megbízhatók és föltülbírást nem igényelnek.

Mint hogy szólásra senki sem jelentkezett, Varjassy Lajos bezárta a vitát és szavazás alá bocsátotta a tanácsnak következő javaslatát:

Aradváros megrendel a Westinghouse-gyárnál a 12637/292—906 sz. határozatban foglalt föltételek mellett és azon kikötéssel, hogy a járművek a megrendeléstől számított 6 hónap alatt leszállítandók, 8 darab automobil omnibuszt darabonként 24050 koronáért.

A közgyűlés megbizsa a polgármestert, hogy a 220.000 korona kifizetése végett 15 évi törlesztéses kölcsönre nézve a szükséges lépéseket haladéktalanul tegye s az erre vonatkozó javaslatát jóváhagyás végett a törvényhatósági bizottságnak bemutassa.

Végül utasítja a közgyűlés a tanácsot, hogy a belügyminiszter 85984—906 sz. rendeletének megfelelően az iparendelést beszeresse, a szabályrendelet tervezetét megalkossa és jóváhagyás végett beterjessze.

Somló Ármin dr. törvényhatósági bizottsági tagnak ezen ügygyel kapcsolatos indítványát elutasítani javasolja a tanács, mert egyfelől a tanács érdemleges javaslatait mindenkor szakbizottságoknak beható tanulmányaira és számításaira alapította, másfelől a törvényhatósági bizottság legutóbb a lóvasúti megváltása ügyében oly értelmű elvi határozatot hozott, mely szerint kimondotta, hogy a lóvasúti részvénytársulattal tárgyalásokba többé nem bocsátkozik.

Nehogy esetleges felebbezés ezen határozatnak végrehajthatóságát újból megakadályozza, a városnak nagyfontosságú közérdekeire való hivatkozással kéri a tanács kimondani, hogy jelen határozat ellen csak birtokon kívüli felebbezésnek van helye.

szerettelek téged. Ott okvetetlenkedtem mindig körülöttem s ha szigorú ráncba szedted homlokodatt gyermek kezeimmel elsimitottam s az édes „modemoiselle” kibekült, nevetni kezdett: mert hiszen kedvence valék. Emlékszel-e mikor mint nagy leány, Budapest felé utaztam veled. Te Párisból mentél a szünidőre, én pedig végbucst mondva a nevelőintézetnek, hazatérőbe voltam, a szép Budapestre. Akkor kötöttünk igaz barátságot, akkor beszéltél el életem történetét nekem. Oh mily erős lélek is vagy te! Mennyi bajon küzdöttél magadat keresztül, hanem én mégis azt hiszem, minden fájdalom eltöppöl a lélek, a szív szenvedései mellett. Most pedig édes Hildám az ég veled! Gondolj néha-néha reám, s szódd be imáidba volt tanítványod nevét is.

Szeretettel csókol beteg Magdád.

Ugyanahhoz.

Lussin-Piccolo, 1894. december 2.

Hildám, kedves!

Ablakom tárva-nyitva s az édes, balzsamos levegővel telve van már kicsiny szobám. A tenger csendben van ismét, csak a számtalan csillag fürdik benne s a hold gyönyörködik sápadt arcának visszatükrözésében. Hosszan, némán bámulok ki az éjbe, a tengerre s elgondolom, milyen is az élet. Még pár nappal ezelőtt a bóra dühöngött, háznői magasságra csapkodva fel a hullámokat, zugott, porzani látszott az egész tenger s az ablakokat meg-megrázta az óriási szél. A molóra sem lehetett menni s a „Grand Hotel” szállóig alig bírtunk eljutni. Ugy gyönyörködtem az elemek háborgásában, belekiáltottam a bűnbölvő viharba, csak jobban, még

jobban, hiszen a szívem is telve van viharral. S ime ismét lecsendesült a tenger, meleg, langyos a levegő újból, a narancs, citrom és pálmák édes illata bódítólag hat reánk. S az égről milliárd csillag-integet felénk biztatón, kedvesen. Hangos „ruden”, „ruden” kiáltások verik fel a csendet, kihajolok ablakomon, de nem látok semmit, csend, nyugalom mindenfelé.

Miért nincs szívemben is ily csend? Lám a természet pár napi háborgás után ismét nyugodt, s te bús szívem hónapok óta háborgsz már egyre s még sem bírsz megnyugodni!

Ugy bizony Hildám, szívem egyre háborg még. Nem bírom gondolataimat tőle elvonni, bármit tegyek, bármerre nézzek, mindenütt és mindenben csak ő, az ő édes arca, szép szemei s hazugszive jelennek meg. S aztán sirok sirok keservesen. Hát miért kellett neki engem elfeledni? Nem voltam elég szép, elég jó, elég kedves? Dehát akkor miért bolondított, minek mondta, hogy szeret, szeret a legjobban? Emlékszem azokra az édes órákra, melyeket bizalmas kettesben töltöttünk el. Ő megfogta kezeimet, hosszan nézett szemeimbe, s mikor tréfáltam vele, hogy mást, a Katicát fogja megszeretni s elvenni, komolyan szólt, míg kezének biztató szorítását éreztem: szavamra, magát szeretem a legjobban s sohasem vennék mást el. Látod édes Hildám, ezek az emlékek kinoznak egyre.

Sirok mindig, lelkem bus resignációval tekint szét s szívem, szegény összetört szívem fel-felzokog kínos jajjok alatt.

Azt irtad kedvesem, hogy Dezső irt neked s erős szemrehányásokkal illeti magát, beteg

ségem okozójául önmagát tüntetve elő. Ird meg neki, hogy nem ő az oka bajomnak, a véremben volt ez s még jobb, hogy így történt, legalább nem fáj a válás ettől a világtól. Aztán ird meg neki, hogy én megbocsátok szívemből, harag nincs bennem, s azért imádkozom, hogy ő boldog legyen. Mondd, hogy felejtse el a szegény kis Magdát. Azért írom ezeket mosd neked, mert már érzem, hogy csak pár napom van hátra. Tengerre küldtek meggyógyulni, igen, itt meggyógyulok örökre!

Most is többszöri felbennhagyással irtam neked e sorokat és titokban, csendesen nehogy atyám, ki a másik szobában aluszik, sejtse hosszas fentlétemet. Isten veled! Imádkozzál boldog halált a számomra. Ezerszer csókol, mindig a régi szeretettel, most már nagyon beteg Magdád.

Magda Hildához.

Lussin-Piccolo, 1895. január 25.

Hildám!

Agyban, erős láz mellett írom e sorokat. Nekem már végem van! Ma reggel meggyóntam, megáldoztam, felvettem az utolsó kenetet s azóta nyugodtabb vagyok. Itt hagytlak hát mindnyájaitokat, Oh ha még láthatnálak. S ha Dezsőnek még egyszer megmondhatnám, hogy utolsó percemig csak őt szerettem! Isten veled. Már több levelet aligha kapsz tőlem! Hiszen remegve kérdezem magamtól, hogy meglátom-e ugyan még egyszer az estét, a nap felkeltét, hogy virrad-e még csak egy nap is bús életemre. Szeress, gondolj reám, ha már nem leszek az élők között, akkor is; pá, sok, végső csókokat küld igaz szeretettel: Magdád.

A kérdés föltevésére általános „elfogadjuk”-kiáltás volt a felelet, mire *Varjassy* Lajos elnöklő polgármester a tanács javaslatát *egyhangulag elfogadottnak jelentette ki*. Egyben felkérte *Reicher* Károly tiszti főügyészt, nyilatkozzék aziránt, szükségesnek tartja-e, hogy a most hozott határozat csak birtokon kívül felelbezhető meg? Minthogy *Reicher* ilyen értelemben nyilatkozott, a közgyűlés kimondta, hogy a határozatot csak birtokon kívül lehet megfeleltetni.

Tárlat előtt.

Két vagon műtárgy. — A rendezés kezdete. — Mennyi a képek értéke? — Művészjárás Aradon. — A megnyitás ünnepélyességei. — Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, május 8.

Pár nap óta lázasan folynak az előkészületek az *Aradi Képző és Iparművészeti Társulat* tavaszi tárlatának megnyitására. A nagyarányú műkiállítás, mely úgy méreteiben, mint kvalitásában messze tulszárnyalja mindazokat a kiállításokat, melyeket eddig az aradi közönség látott, sok érdekességgel kecsegtet. Már maga az, hogy a rendezés körül mennyi előre nem látható akadálytal kell a társulatnak megküdeni, méltán felköltheti az érdeklődést.

A kiállítás óriási anyagának elhelyezésére ugyanis állványokat kell készíttetni. Az asztalosok közbejött sztrájkja azonban szinte lehetetlenné tette ezt. A rendezőség — ha a sztrájk közben meg nem szűnik, — úgy segít magán, hogy az állványokat az ipariskola növendékeivel készítteti el a rendes munkabér megfizetése mellett. A második akadályon, a helyiség megszerzésén már túl van a rendezőség. Az iparosház összes termeiben fog megnyitni a kiállítás.

A mai napon két vagon rakomány műtárgy érkezett meg Aradra. A műtárgyak értéke meghaladja a kétszáz ezer koronát. Csúpán a képek számára mintegy háromszáz négy-szögméternyi területre lesz szükség. A kiállító művészek sorában ott szerepel Magyarország festőinek majdnem mindegyik elismert neve.

A fiatalabb gárda is igen szép dolgokkal szerepel. A tárlatra *Poll* Hugó, akinek a közel-múltban rendezett kollektív kiállítása nagy feltűnést keltett, ennek a kiállításnak néhány szép darabját küldi le Aradra. A kiállító művészek közül megemlítjük *Mednyánszkyt*, *Kacziányt*, *Baditz Ottót*, *Kézdí Kovács Lászlót*, *Tolnay Ákost*, *Révész Imrét*, *Nagy Vilmost* és *Zsigmondot*, *Nyilassy Sándort*, *Hegedűs Lászlót*, *Márk Lajost*, *Tull Ödönt*, *Csók Istvánt*, *Bosznayt*, *Knoppot*, *Herrer Caesart*, *Ujváryt*, *Szenes Fülöpöt*, *Balló Edét*, *Peske Gézát*, *Háry Gyulát*, *Bascht*, *Vesztróczyt*, *Pajtás Odönt*, *Ben-czurt*, *Margittayt*. Rajtuk kívül egész sora szerepel az elismert neveknek.

A vernisszázsra több neves művész érkezik Aradra. Valószínűleg jelen lesz a megnyitáson a kultuszminiszterium kiküldöttje is. A megnyitásra meghívják a város és megye minden notabilitását s nagy ünnepség keretében fogják a tárlatot a közönség számára megnyitni.

Ma már megjelentek az utcákon a kiállítást hirdető hatalmas plakátok is. A belépődíj a kiállítás megnyitásakor egy korona lesz, más-kor ötven fillér. Hetenként egyszer sétahangversenyt fog rendezni a társulat: ilyenkor szintén egy korona lesz a beléptidíj.

Kínos kérdés.

— A famunkások zárlat alá helyezték a munkaadókat. Ma azonban a legtöbb munka ismét dolgozik a műhelyben. Mi ez? — *Rövidzárlat.*

Árverés a törvényszéken.

Hegedűs Ármin lekváros dohánya.

Érdekes bűnjelek.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, május 8.

A bűnjeleknek a bűnesetek mindig bizonyos érdekességet kölcsönöznek. Az egyszerű fanyelű bicskát, amelylyel a szerelmes mesterelegény a másvilágra küldte a vetélytársát, bizonyos érdeklődéssel nézi az ember. Pedig semmi különös nincs rajta, legfeljebb néhány

megfeketedett vércsepp. Egy-egy megrozsdásodott forgópisztolyra ki vetne ügyet, ha nem tudná, hogy a rozsdás szerszám csövén végig húzódó barnás folt egy szerelmes ember oda-száradt vére? A bűnjelek árverése, amelyen ezek a néha szomorú, néha derűs vonatkozású tárgyak újra kerülnek, mindig érdekes vevőközönséget csódit a törvényszékre. Ez a közönség szinte vetelkedik egy olyan tárgy megszerzéseért, amelyhez valami véres tett emléke fűződik. Ma is bűnjel-árverés volt a törvényszéken s ma ugyancsak bő alkalma lehetett a vételre annak, aki az ilyfajta ritkaságokat kedveli.

A sok lim-lom, rozsdás puska, furkosbot s egyéb apróság között, árverésre került ma az a kés, amelylyel *Hottinger* János cipésmester tizenhét szurást ejtve, meggyilkolta a feleségét 1903. december 14-én. A féltékeny ember derekasan dolgozott, mert a kés valóságos sarlóvá görbült. A piszkos, összegémberedett jószágot nem méltányolták tulságosan, mert csak 22 fillérért kelt el. *Lázár* József vette meg.

Sokkal jobb ára volt egy rossz revolvernek, amelylyel *Skála* János lőtte magát agyon néhány év előtt a Választó-utcában. *Skála* János *Kintzig* János inasa volt s valami lopás miatt feljelentette a gazdáját. Több napig nyomozták a detektívek, míg a szeretője lakásán reá akadtak. *Skála* megneszelte a dolgot s mikor *Rasztig* István detektívet feltűnni látta, menekülni akart, de látva, hogy nem menekülhet, egy bokor mögé bujt s többször támadójára lőtt. Nem talált. *Rasztig* detektív viszonzta a lövéseket, de csak a levegőbe lőtt s így nem is találta *Skálát*, aki, mikor látta, hogy nincs menekülés, föbe lőtte magát s azonnal meghalt. A gyilkos revolvért 3 korona 20 fillérért *Jánosi* Béla váltotta magához.

Az érdekes bicskák ma nagy számmal szerepeltek az árverésen. Ma került újra a kés, amelylyel *Ágoston* Lajos aradi kőműves segéd annak idején Gyorokon szíven szurt egy szakácsnőt, aki belehalt sebébe. A szerencsétlen emberről az orvosszakértők megállapították, hogy tettét örülési rohamában követte el, mire az esküdszék felmentette. Börtönbe tehát nem jutott, hanem sokáig a budapesti angyal-

Hilda levele, Magda atyjához.

Páris, 1895. február 19.

Méltóságos Uram!

Mikor a gyászjelentést kezeimhez vettem, kínos előérzet uralkodott lelkemen s mikor felbontva azt, elolvastam rajta Magda nevét, fájdalmas zokogásban törtem ki. Élt 18 évet és vége!

Künn zug a szél, a hideg jégvirágokat rajzol ablakomra s én fázva, dideregve húzódok a kályhához. S lelkem elszáll, rég elmúlt napokba, amikor még körülöttem voltak szerettem.

Őn bizonyára emlékszik, hogy Páris egyik félreeső utcájában egy szegény özvegy hivatalnok lakott, két leányával. Én, a nagyobbik, csontos, vézna, harminc évet meghaladott, vén leány voltam már. Hanem bizonyára emlékezni fog még arra a karsu, elegáns, hamvas szőke haju szépségre, kinek madonna arca s ragyogó nevetős bogár-szemei voltak. Mindig vig, egyre dalos, ilyen vala kis hugom, mielőtt őnt megismerte. S aztán jött egy nap, amelyen álmodozó, gondolkodó lett s a rövid idő előtt még gyermekes kedélyű lányka egyre szeszélyesebb, türelmetlenebb lett. Egy szép, holdvilágos estén megvallotta nekem, hogy szerelmes abba az előkelő magyar urba, aki őt híven követi s aki neki házasságot is ígért. De ekkor már napok óta nem látta szerelmesét s levelére, melyet a kétségbeesés diktált neki, ma kell a válasznak poste restante megérkezni. A válasz megjött, „felejts el, nem vagyok méltó szerelmedre”, ennyi volt az egész...

Es neki volt ereje, eltitkolni a könyveket, melyeket a csalódás követelt tőle. Többet tett,

hogy beteges atyánk mit sem sejtsem, danolt, újból tréfált, viganak látszott; de kacagása bántón hangzott, hangja, beszéde gunyos, éles volt s azután mindent elkövetett, hogy egészségét aláássa. Atyám már mindezeket nem vette észre, de én láttam, miként teszi tönkre a titkolt bu, a titkolt könnyű.

Egy napon temettem el őket, atyámat s a szegény leányt, kit én neveltem, dédelgettem gyermekkorától. Az ő gyászjelentésére is csak ennyi volt írva: „Élt 18 évet”.

Kínos fájdalom s végtelen bosszuvágy fogott el. Utáltam a világot, hazugságot láttam mindenütt, zűr-zavar keletkezett lelkemben s kinjaim közepette, naponkénti imám a bo-szuért volt.

Egy elsőrangú francia intézetbe kerültem a francia nyelv oktatása végett s ott találtam az őn leányát. Mikor először megláttam, azt hittem, szeretni képtelen leszek e gyermeket. Egyre égetőbben kértem az eget bosszuért. A leányka sarsa érdekelt. S mikor szomorú szemével reám tekintett s mikor elmondta, hogy nem tudja mi az a szeretet, részvét tolakodott be elkeseredett szívembe. „Atyám csak mulat-ságainak él, talán azt sem tudja mi a nevem, anyám régesrég a sirban, nincs szerető testvérem sem”. Beszédje végével már keblemen nyugodott fejcskője s sűrű könnyeim ömlöttek szép, selymes hajára. S fohász kelt szivemből, óh bár boldog lenne ez a gyermek. Kedvencem lett, s mikor az intézetet elhagyta, sűrű levelezés volt közöttünk, de őn ezt nem tudta, én pedig láttam a sorokban a gyermek szenvedéseit. Őn atyja csak akkor lett neki, amikor már érezte, hogy elveszítte őt...

Bocsásson meg, tudom nem illik mostani levelem keretébe ezek elmondása; s ha az igazságos Isten boszut állott kis hugomért, nem illik azt most felemlíteni. De gyöngé a szív, nem tud mindig uralkodni magán.

Nem tudom uram, ki van most jobban kétségbeesve, ön-e vagy én? De legyen bármiként, vigasztalódjék. Az a nyomorult koldus, kinek gyermeke él, bizonyára irigységet kelt az őn szívében, pedig erre nincs oka. Oly sok a fájdalom, oly temérdek a keserv siralom völgyében, hogy boldog az, ki már keresztül küzdötte magát s megpihenhet. Hiszen egyetlen vigaszunk, egyetlen való reményünk a halál. Nem rémes az, a szenvedő kebelnek, hisz jó barát, aki megszabadít kinjaink, bajainktól. Miért félünk tőle? Oh de rettenetes lenne, ha itt a bus világon örökké kellene élnünk!! — Miért irigylük tehát azt, ki már nyugszik odalent? Minek sajnálnók őt, a drága elköltözöttet, hisz elérte célját, megsemmisülni volt egyedüli óhaja, régi vágya s most már pihen ott, ahová drága anyja oly rég megelőzte őt s ahol az anyátlan árva, anyát talált...

Most pedig kérem bocsánatát nagyon őszinte soraimért, én megbocsátok mindent, amiket elenem, ellenünk vétett.

Legyen boldog, bánja meg könnyelműségeit s éljen ezután úgy, hogy elnyerhesse biztosan a menyei koronát. Ott fenn, a csillagok között, egyszer mindannyian összetalálkozunk!

Üdvözlettel
Noirette Hildegardé.

földi tébolydában volt az élőhalottak közt. Az ő szerszámját becsülték a legkevesebbre a venni szándékozók, mert mindössze két fillér folyt be a késért. Ezért a gyászos emlékü tárgyért Weisz Márton aradi kávéos hozta meg ezt a nagy áldozatot.

Szuparics Ferenc bicskaja, tekintettel arra, hogy meglehetősen jó állapotban volt, 10 fillérért kelt el. Szuparics Ferenc cipészlegény volt tudniillik az, aki az Árpád-téren leszúrta a legjobb barátját. Természetesen leány volt a dologban. Szuparics szeretőjét elcsalta a legény s ezért kellett meghalnia. A kést Gintner Ádám butorkereskedő vette meg.

A humort a szomorú vonatkozású tárgyak közt egy kis csomag képezte. Ha nem tudná az ember, hogy morózus emberek, kötelességet teljesítő kezük csomagolták be az ügyészségen, azt hihetné bárki, hogy valami szerelmes kis-leány finom ujjai rakták egymásra és fűzték össze a benne lévő holmit. Csak a *lekvár nyomok* gyanusak, mert a leánykák aligha fűrésztik meg előbb ebben az édes masszában azt, amit a szívők választottjának küldenek. A csomag tartalma 6 pakli dohány, egy doboz gyufa, 3 skatulya szivarka hüvely és egy cigaretta-töltő gép. Szóval, egy egész kis cigaretta-garnitúra. Aki nem tud a dologról, megesküszik rá, hogy valami szenvedélyes dohányos lopta. Pedig hát nem így áll a dolog. Ezt a sok apróságot egy nagy üveg szilvalekvárból halászták ki az aradi ügyészség fogházának felügyelője. A lekvárt és a dohánnyt a kékre festett kirakat hősének, Hegedűs Árminnak szánták a hozzátartozói. De a szándék szándéknak maradt, mert az egész csomagot a mai árverésen Makra Sándor vette meg, aki 75 fillérért megszerezte magának azt a gyönyörűséget, hogy a Hegedűsnek szánt dohánnyt elfűstölje, még ha lekváros is.

Kulturpalota a Baross-parkban

A pesti urak győzelme.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 8.

Aradváros törvényhatósági bizottsága ma tárgyalta a tanácsnak a kulturpalota helyének kijelölése tárgyában beterjesztett jelentését. A tanács engedve a muzeumok és könyvtárak országos bizottsága által kiküldött szakértők álláspontjának, a Baross parkot ajánlotta, mint olyan helyet, amely úgy szépészeti, mint célszerűségi szempontból legjobban megfelel ennek a kulturális intézménynek. A javaslat ellen és mellett élénk vita fejlődött ki, végül azonban mégis győzött a tanács javaslata, amelyet a közgyűlés nagy többséggel elfogadott. A vita közben érdekes jelenetre adott alkalmat Reisinger Sándor felszólalása, melynek folyamán az elnöklő polgármester kénytelen volt a heves szónokot mérsékletre inteni.

Részletes tudósításunk a következő:

Lőcs Rezső tanácsos felolvassa a tanács jelentését a kulturpalota helyének kijelölése tekintetében s a kombinációba vehető három terület közül a Baross parkot ajánlja.

Az első felszólaló Reisinger Sándor építész volt. Ellenzi, hogy a kulturpalota a Baross-parkba kerüljön. Tagadhatatlan, hogy itt a palota elhelyezése szépészeti szempontból szerencsés, de több lényeges momentum arra kényszeríti, hogy erről a tervről lemondjon. A költséges alapozás, amelyet itt a palota igényelne, már magában véve is nagy akadály. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy ha ez a terv keresztül megy, leg-

jobbban a Baross-park selymi meg, mert területének tekintélyes részével kisebbedik. Már pedig a városnak nem lehet célja, hogy parkjait pusztítsa. Minden tekintetben megfelelőbb a Baross Béni téri elhelyezés, a mint ő ezt a cikkeiben is kifejtette.

— Hülye ostoba vád az, hogy nekem mint háztulajdonosnak hasznomra lenne, ha így fogadná el a bizottság a javaslatot. (Derűtség. Zaj.)

Varjassy Lajos polgármester: Figyelmezteti Reisingert, hogy mérsékelje magát.

Reisinger Sándor tovább magyaráztatja, hogy szépészeti, célszerűségi szempontból csak is az ő javaslata az elfogadható. Aztán ki kel a hosszú és széles utak ellen, s hivatkozva egy londoni városrendezési kongresszuson elhangzott beszédekre, azt iparkodik bebizonyítani, hogy a túl hosszú utakat lehetőleg monumentális, terjedelmes épületekkel kell befejezni. Ebből a szempontból is a Baross Béni tér végére kell helyezni a kulturpalotát, amely stilszerűen fejezné be a főutat. Végül újból ajánlja a Baross Béni-téri elhelyezést.

Varjassy Árpád a Baross-parkot ajánlja.

Steiner József reflektál Reisinger Sándor szavaira s egymás után szedi szét annak leg-hatásosabb érveit. Kijelentette, hogy ő jelen volt azon a londoni városrendezési kongresszuson és azt tapasztalta, hogy azok a nézetek, amelyeket Reisinger Sándor felhozott, kisebb-ségben maradtak. Hogy nagy városok mennyire törekszenek hosszú utcákra, mutatja, hogy Londonban óriási épületeket sajátítottak ki, hogy egy negyedkör alakú utcát félkör alakúvá egészítsenek ki. A Béla téri elhelyezést pártolja azért is, mert ezzel megoldatnék a vasúthoz vezető út rendezése. Igaz, hogy ez növelné a költségeket, de ezeket a költségeket nem kell a kulturpalota terhére írni, amennyiben a város tulajdonát képező telkek és épületek, melyek a Béla-téren vannak, (a volt Mittelmann-gyár) óriásilag növekednének értékben. A Béla téri elhelyezést, amennyiben pedig ez nem volna lehetséges, a Baross parkbeli elhelyezést proponálja.

Varjassy Lajos kér szót ezután. Ott kezdi, ugymond, ahol Steiner József elhagyta. A Béla téri elhelyezés ötlete nem az utolsó, de a költségek tekintetében elfogadhatatlan. Ha a kulturpalotát a Béla-térre akarnák helyezni, 250000 koronával kellene hozzájárulni a tér rendezéséhez s a mellett elvesztené a város azt a 150000 koronát, amelyet a muzeumok és könyvtárak országos bizottsága arra az esetre biztosított, ha a palota a Baross-parkba kerül. Nem lehet rossz néven venni, mentegeti Varjassy Lajos a bizottság kiküldöttjét, ha az, aki valamit ad, adományát feltételekhez köti. Elődázni a kérdést nem akarja, éppen ezért kéri tehát Steinert, álljon el a Béla-térre vonatkozó tervtől. Reisinger felszólalása azok ellen szól, akik nincsenek jelen. Ezek bizonyára megtudták volna védeni vele szemben a saját álláspontjukat. Igaza van Reisingernek, hogy a Baross Béni-tér azon része, a hova ő a palotát helyezni kívánja, valamikor bivaly usztató volt, amelyet a város tömetett be, de azt nem azért tette a város, hogy építsen rá, hanem azért, hogy átadja a forgalomnak. A Baross-parki elhelyezést ajánlja. Az a kifogás, hogy ezen a helyen el volna dugva a palota, nem áll. Csak akkor nem lehetne látni, ha valaki a pénzügyi palota mögé állana. (Derűtség.) Az a kis parkpusztítás, mely az építkezéssel járna nem sokat jelent, mert hiszen Arad néptelen parkjai a mellett tesznek bizonyosságot, hogy a város közönsége nem érzi meg annak az aránylag kis parkterületnek a hiányát. A forgalom szem-

pontja is ezt a helyet követeli, mert a kulturpalotát inkább fel fogják keresni itt, mint a gabonaterén.

Varjassy ezt a vitát berekesztettnek nyilvánítván, felteszi a kérdést. A nagy többség a tanács javaslatát fogadta el, s így a kulturpalota a Baross-parkban fog felépülni.

A szegedi tragédia.

Rainert halálba kergették.

A politika áldozata.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 8.

Rainer Józsefnek, az öngyilkos szegedi főkapitánynak véres tragédiája, — amint Szegedről jelentik — arra a politikai üldözésre vezethető vissza, amelyet a szerencsétlen ember ellen az új irány hívei indítottak azért, mert Rainer a szegedi darabont főispán, beiktatását lehetővé tette. Igen természetes, hogy azok, akik halálba kergették, most letagadják lelkiismeretlenségük és politikai türelmetlenségüknek Rainerrel szemben való megnyilvánulását. Szemforgatva állanak a koporsó mellett, melyben az általuk meggyilkolt öngyilkos fekszik.

Szegedről táviratozzák.

Az öngyilkosság okai.

Egy olyan előkelő társadalmi állású férfiú, aki nem csupán közről ismerte Rainer Józsefet, hanem be volt avatva minden családi és magánügyébe is, szóval eléggé ismerte, a következőket mondta el egy szegedi hírlapírónak:

— Téved, aki azt hiszi, hogy Rainert nem bántotta az a herce-hurca, ami több, mint egy éve folyik körülötte. Látszólag ő volt a világ legnyugodtabb embere, aki páratlan flegmával tűrt el mindent, átsiklik apró és nagy bajokon, — voltaképpen azonban érzékeny, szinte szubtilis finomságú lélek volt, akit hosszú időre meg tudott sebezni egy kis tüszúrás. Hát még a nagy!

A tavalyi installáció óta egyre bántotta az az eljárás, amely szerint fölhasználták eszköznek, végül benne hagyták a kellemetlenségben, letagadtak mindent, csak hogy a haza boldog legyen és a szó szentségén esett csorba árán is viruljon a mű-hazafiság.

Emlékeztet az a közgyűlési vihar, amelyet tavaly támasztott Rainer megszólalása. Mikor már nem tudta tovább tűrni a meghurcoltatást, kinyitotta a száját és elmondta az installálás kulisszatitkait. Egy ember, aki sosem foglalkozott politikával s annyit értett a pártárgyakhoz boszorkányoskodásaihoz, amennyire az általános intelligenciának éppen szüksége van, mondom, egy ilyen ember nem fogja magát egyszerre belevetni a legszélsőbb politikába.

Elmondta akkor Rainer, hogy őt igenis küldte a koalíció alkudozni, nem a maga elhatározásából ment Kecskemétre. Sőt kijelentette az egyik vezérnek már akkor:

— Ha te ezt le fogod tagadni, megragadlak a korzón a nyakadnál fogva, előbb téged lölek le, azután magamat.

Hát letagadták Rainer, a kifogástalan uri ember, aki még tréfából sem hazudott soha, egyszerre hazug lett, hazaáruló, minden, mert így kívánta azt a vélt népszerűség látszatának föntartása. Beszélhetett már akkor szegény, mikor úgy tüntették fel a dolgot a városi hivatalokat egymás között önzetlenül szétosztó urak, hogy a „bőrét akarja menteni“, nem lehet neki hinni!

Bizalmas emberei előtt azóta is kesergett, majd mikor kora tavasszal fegyelmet kért ön-maga ellen, izgatottan jelentette ki:

— Végre tisztázni akarom a kérdést, hogy hazaáruló vagyok-e vagy sem, azért, amiért kötelességet teljesítettem részint állásomnál fogva, részint pedig küldetésben.

Azonban, mikor elkészült az ügyészi indítvány (vagyis jobban mondva politikai értekezés), — így mondja forrásunk — izgatottan keresett föl engem.

— Olvasta, hogy mit akarnak velem csinálni? Odarendelte, hogy testemmel védjem Nagy Mihályt és védjem a rendet, — ez a hála.

Olyan fölüldultan mondta ezt a pár szót, hogy közel állt a síráshoz. En vigasztaltam, hogy sose féljen, tehet vele a helyi igyekezet akármit, végső esetben semmi bántódása nem lesz és nem lehet; tréfálkoztam, igyekeztem fölvidítani, de hasztalan volt minden. Már most ez magában véve nem elég, a java ezután következik.

Ismertem jól Rainernét. Elkényeztetett, ideges teremtés volt leánykorában is, mint asszony még idegesebbé vált. Nem volt elég Rainernak a maga baja, földult lelkiállapota, amely megakasztotta a munkában, hogy sokszor órákig ült és meredt maga elé a levegőbe, — a tavalyi installálás óta egyre izgatta kedélyét az asszony síró, jajongó szava.

— Jaj, Jóska, mit tettél, mi lesz velünk, miért tetted ezt! Miért is mentél el az installációra!

Volt idő, hogy megtudta nyugtatni az asszonyt, akivel egyébként is akkora gyöngédséggel bánt, mint a beteg madárral szokás. Megtudta érteni vele, hogy ez nem érinti sem a becsületét, sem a pozícióját. A politikai vétéseknek rendes lefolyását be kell várni, hadd tombolja ki magát a kanyaró! Meg is nyugodott Rainerné ezekben, de jött a másik, az újabb idegrohama és kezdte elülről:

— Jaj, Jóska, mit tettél, mi lesz velünk!

Amint hallom, a vizsgálat eddig is megállapított annyit, hogy hétfőn izgatott jelenet volt a házastársak között. Legerősebb meggyőződésem, hogy megint a régi téma került felszínre, lélektanilag könnyen el lehet képzelni, hogy Rainer — teljesen ekszaltált állapotba jutva — előkapta a kéznél fekvő revolvert és kioltotta az életét. Ez volt kora reggel, mikor értesültem a borzasztó tragédiáról s legelső véleményem, ez erősödött meg a részletek tudósítása óta. Bolondság minden gyilkossági kombináció, mert épp így érthető a folytatás.

Mikor az asszony látta, hogy mire juttatta az urát a folytonos szemrehányással, — amiben viszont ő sem hibás, hiszen a betegsége vitte rá — előbb segítségért kiáltott, aztán ő is követte a főkapitány példáját. Épp olyan ekszaltált, sőt talán fokozottabb mérvű lelkiállapotban. Épp így mondhatom azt is, mint bizalmasa és jó ismerőse a családnak, hogy Rainer nem küzdött anyagi zavarokkal. Azelőtt talán igen, pár hónap óta azonban semmiképpen sem. Tudom, hogy apai örökségének jó része a szeged-csongrádi takarékpénztárban van elhelyezve.

A napokban, Tóth Pál nyugdíjazásáról lévén szó, Rainer teljesen elkeseredett hangulatban a következőket mondta:

— Látja, ilyen a közélet. Az ember eltölt becsületben, ambícióval és igyekezettel sok-sok évet, aztán összeütközésbe jön bizonyos érd kekkel s ezért kiirtandó a világból.

Majd nagyot sóhajva hozzátette:

— Körülbelül nem érdemes ebben a világban élni.

Igaz, nem érdemes, de csak az ilyen gyöngéd lelkűeknek. Aki fölveszi Don Quijotte kosztümjét, az nagy lesz és híres.

Ma délután ment végbe Rainer József temetése a közönségnek óriási részvéte mellett. A város lakossága gyásza jeléül kitűzte a fekete zászlót, minden nagyobb magánépületen s a koporsót már délelőtt egészen elborította a diszes koszorúk tömege. A gyászháznál Jászay Géza belvárosi apátplébános végezte a szertartást, amely után Koczor János h. főkapitány bucsúztatta az öngyilkost megható beszédben.

A temetés után az ügyész újból kiment a városi kórházba, hogy kihallgassa Rainer Józsefnét, de a kihallgatás elmaradt, mert a szerencsétlen asszonynak folytonosan vérömlései vannak és képtelen beszélni.

Éjjel telefonálják Szegedről:

Rainer Józsefné állapotában este javulás állott be. Láza megszűnt, de rendkívül ideges és folyton sír. Fölgyógyulásához remény van, de sok ideig fog tartani. A súlyosan sujtott nő még nem tudja, hogy férje halott; folyton faggatja az ápolónőket, mondják meg, hogy van az ura, ujságokat kér és gyónni akar.

A kulturpalota ügyéhez.

— Párbeszéd az utcán. —

— Miért lesz a kulturpalota legyazó-
alakú?

— Hogy Aradvárosa szükség esetén
legyezhesse vele az aradi kultúrát!

Megsemmisítették a Chevra tisztujítását.

Urna nélkül nincs szavazás.

A tanács nem tűr szabálytalanságot.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 8.

A legrégebb aradi jótékonyági egyesületnek, a Chevra Kadisa-nak váratlanul konfliktusa támadt Aradváros tanácsával. A zsidó szent együletnek március 30-iki tisztujító választását Reinitz Mayer, Birnbaum Ignác és Törökfalvi Mór együleti tagok a városi tanácshoz benyújtott folyamodványban megtámadták és a tanács a választáson elkövetett szabálytalanság miatt meg is semmisítette a tisztujítást.

A szent-egylet március 30-án megtartott rendes közgyűlésén a napirend egyik pontjául a tisztikar újjáalakítása is szerepelt. Az alapszabályok értelmében a választás úgy történik, hogy a tagok a tisztviselők neveit tartalmazó cédulákat nyuitanak át a választást vezető elnöknek, aki a szavazó cédulákat urnába köteles tenni és az aktus befejeztével megszámlálni. A 200 évnél régebbi együletnél azonban emberemlékezet óta nem az alapszabályokban előírt választási eljárást követik, hanem meggyökeresedett szokás szerint patriarchálisan intézik el a szavazást. Az elnök átveszi a szavazó cédulákat, de urnába nem helyezi őket — mert ilyen nincs is, — hanem a választást vezető mellett működő 5-6 tagú bizottság rögtön megszámlálja a szavazatokat.

A választási aktusnak illetlen lefolyása ellen eddig még senkinek sem volt kifogása. Csak az idej választások alapszabály-ellenességén akadt fön Reinitz, Birnbaum és Törökfalvi, kijelentvén baráti körben, majd a városi tanácshoz benyújtott kérvényben, hogy elég volt a szabálytalanságból, tovább nem lehet

tűrni. A chevra kadisa vezetősége a beadványra a tanácshoz kérvényt intézett, amelyben elmondta hogy igaz, a választás nem folyt le az alapszabályokban előírt módon, de így folyik az már évtizedek óta és sohasem szóltak föl ellene.

A városi tanács szombati ülésében nem respektálta az együletnél meghonosodott szokást és alaki hiba miatt megsemmisítette a választást. Az erről szóló határozatot ma kézbesítették Fleischer Sámuel dr. együleti elnöknek, aki azonban az egyület harcias hangulatára való tekintettel nem nyugszik bele a tanács döntésébe, hanem Tolnai János dr. ügyvéddel megfőlebbszeti a határozatot Aradváros közgazgatási bizottságához. Ha ez a második fórum is az elsőhöz hasonló szigorral járna el az együleti választással szemben, akkor az utolsó instanciához, a belügyminiszterhez is felebbez az egyület, nehogy tagjait újabb választási izgalmaknak tegye ki és a tiszteletreméltó szokásjogon csorba essék.

Klopfstein utolsó működése.

Rögtönzött népgyűlés.

Vagongyári munkások bajban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 8.

Az Aradról hirtelen eltűnt szocialista párttitkár: Klopstein Ernő május hó 8-ikán, pénteken este fejezte be aradi működését. A városi napilap felosztott népgyűlésen már nem volt jelen Klopstein, ekkor már valószínűleg a távozás előkészületei foglalkoztatták. Pénteki működésével azonban még néhány józan munkást a kihágási bíróság kezébe juttatott, meg nem engedett népgyűlés megtartása miatt. Tudósítónk Klopstein bucsú-működéséről ezeket jelenti:

Május hó 3-án este az Ungureán-féle korcsmában 200-250 vagongyári munkás gyűlekezett össze, hogy a munkáslakások részére a várostól kért területre vonatkozólag tárgyaljanak. A munkások csendesen tárgyaltak a tanács válaszárol. Egyszerre, mintegy váratlanul a korcsmába toppant Klopstein Ernő. Egy asztalra állott fel és izgató beszédet tartott az építőmesterek szétsége és a bárcarendszer ellen.

A munkások figyelmeztették a párttitkárt, hogy hagyja abba a beszédet, mert a közelben detektívek tartózkodnak, akik Klopsteint meg nem engedett népgyűlés tartása miatt feljelentik és ezért megbüntetik. Klopstein erre kijelentette:

— Tudom, hogy meg fognak büntetni. Azért én mégis elmondom azt, amit akarok!

A detektívek tudomást szereztek a népgyűlés jellegű összejövetelről és jelentést tettek róla a kihágási bíróságnál. Berecz Ferenc alkapitány, kihágási bíró ma délutánra idézte meg a vagongyári munkásokat. Megidézte egyúttal Klopsteint is, mert őt gyanúsítják a bucsú nem jelentett összejövetel rendezésével. Természetesen Klopstein nem jelent meg a tárgyaláson, mert azóta Aradtól angolosan elbucsuzott és elfelejtette megmondani, hogy hol keressék ha szükség van rá.

Berecz kapitány kihallgatta a munkásoka akik egyértelműleg azt vallották, hogy ők kérték Klopsteint, hogy ne beszéljen. Ítéletre még nem került a sor, mert a megidézett közül nem jelentek meg valamennyien. A folytatódó tárgyalás a jövő héten lesz, amikor valószínűleg az ítéletet is meghozza Berecz kapitány.

A város parlamentjéből

Májusi gyűnyörök.

Téli ügyek, tavaszi viták.

A hosszulejratu kaszárnya.

Mi is van Londonban?

Arad, május 8.

Szabó János aláírással indítvány érkezett a tanácsnak. Ez a Szabó János alighanem unokafivére annak a Kovács Ferencnek, aki a kellemetlen felebezéseket és indítványokat szokta benyújtani. Ez az aliquid Szabó János ezt az indítványt nyújtotta be:

Indítvány.

A város májusi közgyűlései töröltessenek el.

Indokok:

A nyári közgyűléseket még meg lehet tartani, mert a nagyteremben legalább hűvös van. Májusban azonban minden csupa üdeség, csupa poézis, csupa ujság, elevenség. A közgyűlés meg mind ennek az ellenkezője. A mikor az esthajnal először csókolja homlokunk az ujjászűtetett terraszok törzsvendégeit, ki óhajtja akkor Somló Ármán dr. nak a kocsi kilométerekről való fejtegetéseit hallgatni? Vagy ki akar részt venni abban a törvénykezésben, amely halálra ítéli a Baross-park fát, a melyek legszebb napjait élék?

Szüntessék be tehát a májusi közgyűléseket. És ki tudja, mennyit használnak ezzel a városnak!

Tisztelettel:

Szabó János.

Előttünk:

Lila Mór

Sanzsán Jakab.

A tanács azonban, amint a Kovács Ferenc indítványát, ezt se vette figyelembe. Még meg se idézte a város Szabó Jánosait, hogy megkérdezze tőlük, ki vallja közülök magát az indítvány gazdájának? A tanács csak az olyan indítványoknál, vagy felebezéseknél bolygatja a szerzőség, vagy névtelenség kérdését, a melyek kellemetlenek. Amikor egy *Ardeleán* Vazul megtelebezte a „Fejérváry kaszárnya” fölírás levételét, a tanács nem törődött azzal, hogy van-e *Ardeleán* Vazul, vagy nincs, hanem sietett a dolgot a belügyminiszter nyakába varrni: döntse ő el, hogy levegyék-e a darabant-felírást, vagy sem.

Hanem a Szabó János indítványát gazdátlanul bélyegezték. És így, nagy szomorúan megtartották a közgyűlést...

A tavalyi tulipánok.

Egyéb májusi nem is volt a közgyűlésen, mint egy nagy, eleven, rózsaszín tulipán, a melyet *Probszt* Mihály a gomblyukában viselt.

— Ahán, — te is tulipános lettél! — mondták neki.

— Tévedés van, — vetette közbe talán *Steinhardt* Mór. — Ez idei tulipán. A tavalyi tulipán már elhervadt.

Bizony elhervadt. Tavaly ilyenkor majd minden városatyja kabátjának kihajtásán ott volt az egykoronás email virág. Azóta lassan lassan elhagyták. Csak a tanács-asztalnál ülők viselik rendületlenül. Így látszik, a főispán kedvéért, aki meg talán férji kötelességből marad hűve az iparpátlóság virágának, a melynek a grófnő tavaly olyan odaadó lelkesedéssel csinált propagandát. Hanem most, hogy a főispán nincs a közgyűlésen, mintha a tanácsnok és jegyzők egy némelyikéről is hiányoznának a tulipán.

A tavalyi tulipán. Mert az idej már nem szim-tolum, csak egyszerű virág. Aki az ideit viseli, annak nem kell titokban venni az angol szöveget, béni kalapot, párisi nyakkendő: egész nyíltan teheti. A tavalyi meg ezzel a kis kényelmetlenséggel jár.

A főügyész pallosa.

A ceremóniák korszaka lejárt. Az egyház még résztartja, de a politikában, a közigazgatásban már mindkét szűkül a tere. Ma szinte komikusak előttünk azok az aktusok, amelyek szerint az ós Velence

dolgaiban a *procuratore* fölállott a ünnepi hangsúlyozással elmondott valamit, ami a tisztéből neki elő volt írva.

Aradvárosánál az ilyen hangsúlyozott jelenetekből, ünnepi aktusokból csak egy maradt meg. S erre az egyre volt ma alkalom. A mikor a város ki akarja, mondani, hogy valamely határozat csak birtokon kívül felebezhető meg, az elnök a főügyészhez fordul:

— Felhívom ennelfogva a főügyész urat, hogy a határozat birtokon kívül felebezhetősége céljából tegyen véleményt.

És ilyenkor föláll *Reicher* Károly, a főügyész. Szinte rátermett az ilyen pillanatokra. Talán abban az egyben nem tökéletes, hogy ilyenkor nincs tője rajta. A kezében a törvénykönyv, amellyel a felebezők felett a pallosjogot gyakorolja. És általános figyelem között szól:

— Én, Arad város főügyésze, a jelen ügyet a közérdekből annyira fontosnak tartom, miszerint indítványozom, hogy a hozandó határozat csak birtokon kívül legyen felebezhető.

Roma locuta, causa finita. Most már felebezhet *Eles* Béla, vagy *Kovács* Ferenc, amennyit tetszik.

A mai automobil omnibusz vitának is ez a mozzanat volt a kiemelkedő része. *Reicher* Károly nagy ünnepességgel lesújtott a birtokonkívüliséggel. A közgyűlés lelkesen éljenezte. *Joó* Béla pedig ezt mondta:

— Mégis nagy hatalom a *Reicher* Kácsi. Mi lenne, ha egyszer a birtokon kívül-t nem véleményezné...

A Sybillák kaszárnyája.

A Sybillák könyve tudvalevően arról volt nevezetes, hogy minél kevesebb volt belőle, annál drágább volt. A Sybillák kaszárnyája: a tűzérkaszárnya. Minél kevésbé valószínű, hogy megkapjuk, annál több pénzt emészt föl. Kezdődött a telken, a melyet megvett a város, a szőlővesszőkön, amelyeket oktatlanul kitéptek, — és így tovább. S minél több egyes bizottsági tárgyalást tartottak benne, annál drágább lett a kaszárnya.

Müller Károly, az utolsó mohikánok egyike, akik a tűzérkaszárnyában meg hinni tudnak, ma ezt mondta a kaszárnya ügyével kapcsolatosan:

— A hadügyminiszter azt mondta nekem, hogy most addig nem történhetik semmi a tűzérkaszárnya ügyében, amíg a részletterveket meg nem kapja. Jó volna tehát, ha a város ezeket a részletterveket mielőbb elkészítené s a hadügyminiszternek elküldené.

Abizony jó lenne. A polgármester mindjárt megkérdezi a főmérnököt.

— Körülbelül mennyibe kerülne a részlettervek elkészítése?

S a főmérnök, *Virág* Lajos, nem fukarkodik: Gavallér volt világleletében.

— Nem sok. Ugy — hatezer korona.

— Ohó!

Az egész közgyűlés fölriad. Más dolgoknál a fogához veri a város a krajcárt, s most hatezer koronát adjanak ki, csak a sietség kedvéért?...

Hatezer korona... De *Müller* Károly nem szól semmit. Ő ismeri a tűzérkaszárnya ügyének természetét. Ha szól, egy félóra múlva biztosan már tizezer koronával lesz drágább ez a dolog. És a közgyűlés is siet megszavazni a hatezer koronát...

Londonban van, hej számos utca...

Szól már a vád a város közgyűlési vitáinak alacsony színvonaláról. A kik a mai közgyűlésen részt vettek, ennek a cáfolatáról fognak tanuskodni. A kulturpalotáról, annak helyéről kitört vita alatt. *Reisinger* Sándor, *Steiner* József, *Variassy* Árpád és a polgármester úgy emlegették a külföldet és a vidéget, akár Szalai Arnold a harmadik kerületet. Az újságírók szinte kábultan jegyezték:

— A londoni építészeti kongresszuson... a

párisi főmérnök véleménye... Berlin kiküldött-jének véleménye...

Steiner József folytatta:

— Véletlenül jelen is voltam azon a londoni kongresszuson... Azonban... más külföldi városok... a berlini *Brandenburger Thor*... a párisi *Étoile*...

Amikor Londonba jutott, valami kimondhatatlan nevű *street* et harapott szét a fogai között, amelyre szintén nem építettek volna a londoniak kulturpalotát.

Erre *Eles* Béla dr. is közbeszólt. Valamit tudott ő is a Bob herceg révén.

— Igen, Londonban van, hej, számos utca...

Végül a polgármester is — *mit dem Finger am Landkarten* — végigrobogott Párison. Ott, hála a *Westinghouse*-gyárnak, egészen otthon van. Ő is ismeri a *Rue*-ket, a *Place*-okat és a *Boulevard*-okat, és fogadni mer, hogy oda nem építenének kulturpalotákat.

A határozat végül az, hogy a kulturpalota a Baross-parknak a városházával kacérkodó sarkára jut, „legyező-alakban.”

Egy újságíró megjegyezte:

— Ez a „legyező alak” vesztegette meg a városatyákat, hogy a Baross-park mellett döntöttek. Annyira tetszik nekik ez a legyező-alak, mint az agyonemlegetett csizmadianak a „kéjgáz.” *Csizmadia és kéjgáz.* Így írta a cégérére. Nekünk pedig ez roppantul tetszik:

Kulturpalota és legyező.

Robotos.

EGYESÜLETI ELET.

(*) A Székely-Otthon és a Boros Béni-kör egyesülésük után, szűknek találván régi otthonukat, a Szt. László utca 5. sz. alatt béreltek kényelmes, közös helyiséget. E helyiség hivatalos megnyitása a hó 11-ikén este 8 órakor, társasvacsorával egybekötött műsoros estély keretében történt. Ezen estélyre mindkét egyesület tagjait és családait ezuton is meghívja a közös bizottság.

Bűnszövetkezet az aradi állomáson.

Öngyilkos vasuti alkalmazott.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 8.

Az államvasutak aradi állomásán már régebb idő óta temérdek szállítmány tűnt el a teherkocsikról. Az állomásfőnökség titokban vizsgálatot indított, hogy az eltűnt szállítmányoknak nyomára jöjjön, de a megindított vizsgálat eredménytelen maradt. Az állomásfőnökség végre többrendbeli feljelentést adott be az aradi rendőrséghez, amely a legszélesebb alapon megindította a nyomozást.

(A bűnszövetkezet leleplezése.)

A bűnügyi osztály eddigi nyomozása szenzációs adatokat hozott napvilágra. Kiderült ugyanis, hogy az aradi állomáson valóságos bűnszövetkezet működik, amelyben az államvasutak aradi állomásának majdnem összes munkásai részesek. A vasuti munkások már régebben tervszerűen feltörtek a teherkocsik ólomzárbiztosítékait és temérdek élelmiszert és egyéb árukat loptak el. A tolvajok annyira mentek vakmerőségükben, hogy vadonutaj kerékpárokat loptak el és ezeket lakásukon őrizték.

A rendőrség munkáját nagyon megnehezítette az a körülmény, hogy az állomásfőnökség feljelentéseiben egyetlen konkrét esetre sem hivatkozott. A detektíveknek hosszúságú kutatás után mégis sikerült a szervezett bűnszövetkezet nyomára jutni. A detektívek megállapított-

ták, hogy a már régen történő rendszeres lopásokat a vasuti alkalmazottak követték el. Több helyen házkutatást tartottak és temérdek lopott dolgot találtak. Egy helyütt négy teljesen használatlan kerékpárt találtak, amelyekről a feladók nem is tudták, hogy eltűntek. Egy másik vasuti munkás lakásán a detektívek több selyeminget találtak. A tolvaj bevallotta, hogy egy nagyobb szállítmányból lopta el az ingeket, azonban, hogy nyomukra ne jöjjenek, a felesége lassanként feltűzelt belőlük néhányat. Azonkívül temérdek élelmiszert találtak a titkosrendőrök a házkutatások alkalmával.

A rendőrség eddig négy vasuti munkást tartóztatott le és a közel jövőben még több is várható. A nyomozást a bünygyi osztály mind- ezideig még nem fejezte be, mert minden nap újabb és újabb adatok birtokába jut.

(Az aradi bortermelők kára.)

A régi keletű vasuti tolvajlások nemcsak a közvetlenül érdekelteknek, hanem Aradváros egész közgazdasági életének nagy károkat okoztak. Az aradi bortermelők és borkereskedők ugyanis külföldi megrendeléseiknek mindenkor a legszolidabban és legmegfelelőbben igyekeztek eleget tenni, mégis azt kellett tapasztalniuk, hogy a külföldi megbízók nem keresték fel őket megrendeléseikkel és a kitűnő minőségű borok elvesztették a külföldi piacot.

Hogy mi volt a külföldi piac elvesztésének oka, azt csak később tudták meg az aradi bortermelők és borkereskedők. Ok ugyanis a rendelésnek megfelelően kitűnő boraikat lepecsételt hordókban elküldötték, a hordókat azonban az aradi pályaudvaron megfúrták, a jó bort háromnegyedrészt kilopták, vízzel töltötték meg a hordókat és így szállították tovább a borokat. Az aradi termelők hiába világosították fel írásban és élőszóval a külföldi megbízókat, a vasuti tolvajlások miatt elvesztett külföldi piacot nem sikerült többé visszaszerezniük.

(A tolvajoknak megbocsátanak.)

Hir szerint az államvasutak aradi üzletvezetősége utasítására az állomásfőnökség visszavonja a feljelentéseket, mert nem akarja, hogy a jobbra családok alkalmazottakat a törvény büntesse meg. Maga az üzletvezetőség fogja a tetteseket a rendelkezésére álló eszközökkel megbüntetni, vagyis a tolvajokat az aradi üzletvezetőség területéhez tartozó kisebb állomásokra helyezi el.

(A bűnszövetkezet áldozata.)

Az aradi állomás egyik alkalmazottja: Petőfi István államvasuti kocsirendező ma reggel öngyilkos lett. Petőfi ma reggel fél hat órakor a raktár épület mögött egy tehervonat alá bujt. Ismerősei azt hitték, hogy valami dolga akadt a vonat alatt, nem törődtek vele. A kocsirendező megvárta, míg a vonat megindul. Ekkor a kerekek elé feküdt és a nehéz teherkocsi végig futott a testén.

Amikor a vonat elhaladt, a raktár alkalmazottai rémülten látták, hogy egy teljesen összeszeroncsolt, véres holttest fekszik a sineken. Odarehantak a holttesthez és konstatálták, hogy az Petőfi Istváné. Az öngyilkosságról értesítették a rendőrséget, ahonnan Szcepkovszky Teofil ügyeletes rendőrhadnagy és Hecht Adolf dr. kerületi orvos mentek ki az állomásra. A hatósági orvos már csak a beállott halált konstatálta. A holttestet a felső temető halottasházába szállították.

A rendőrhadnagy megindította a nyomozást aziránt, hogy miért követte el Petőfi az öngyilkosságot. Homonnay Nándor főellenőr, állomásfőnök előadta, hogy ő Petőfit régebben könnyelmű, megbízhatatlan embernek ismerte, az utóbbi időben azonban megjavult és pontosan teljesítette kötelességét. Valószínűnek tartja,

hogy valami régebbi bűn terhelte Petőfit, aki attól való félelmében, hogy leleplezik, követte el az öngyilkosságot.

A nyomozás kiderítette, hogy Petőfi szintén tagja volt az állomáson működő bűnszövetkezetnek. Amióta a rendőrség a vasuti tolvajlások ügyében megindította a nyomozást, állandó rettegésben élt, mert attól tartott, hogy leleplezik. Ma délutánra megidézték a rendőrségre. Petőfi, hogy a büntetést elkerülje, inkább öngyilkossá lett és nyomorba döntötte családját.

Némi változás.

— Arad bizalmi nyilatkozata. —

Apponyi Albert gróf (mikor az aradi tanítók a fizetésrendezést kérték tőle): Ezek az aradiak mindig csak kérnek! Xi nem állhatom az ilyen bizalmaskodást!

Wekerle Sándor (megkapja Arad bizalmi feliratát): Oly szép a bizalom!

A szünő sztrájkok.

A munkaadók gyűlése. — Tilos a bérleszállítás. — Kiáltvány a munkásokhoz. — Senkire sem kényszerítenek bárcát.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 8.

Az Épitőiparosok Szövetségének asztalos- és lakatos-osztálya ma délután Reinhart Gyula elnöklése mellett gyűlést tartott, melyen a segédek sztrájkjával szemben elfoglalt álláspontjukat vitatták meg. A munkaadók között az összetartás és az együttműködés a legteljesebb és a szolidaritásnak olyan jelentőségei, hogy a szövetségbe nem tartozó munkaadók önként csatlakoznak s jelentkeznék a szövetségbe való belépésre csak azért, hogy azonosítsák magukat szövetségszeli társaikkal, erősítsék ezeket a munkásszervezet terrorisztikus működésével szemben, — példátlanok Aradon. A szervezett munkásság eljárásának igazságtalan és hatalmi követeléseiknek teljesíthetetlen voltát igazolja legjobban az a példátlan összetartás, amely eddig az aradi iparosok között észlelhető nem volt.

A szövetség tagjaitól a mai gyűlésen nyert információkból még kétségtelenebbül meggyőződött a munkaadók szövetsége, hogy a szervezetben tudatosan félrevezetik a munkásokat s mesterségesen izgatják őket munkaadók ellen. Minthogy a hirhadt „bárca-rendszer”-ről kitalált mesével már nem sok józan munkást tudnak falhoz állítani, újabb híresztelésekkel tartják vissza őket a munkától. Ezeknek élet is elveendő, a szövetség végrehajtó-bizottsága mai rendkívüli ülésén határozatilag kimondta, hogy a szövetség tagjai munkára jelentkező segédeknek kevesebb munkabért nem adhatnak, mint amennyit azok előbb is élveztek. E határozat a szövetség minden egyes asztalos- és lakatos tagjára kötelező s annak betartását éppen a munkások érdekében maga a szövetség ellenőrzi. Ez a határozat minden kétségen felüli bizonyítéka annak, hogy a szövetség nem tör a munkások egzisztenciájára.

A mai napon már megbomlott a sztrájkoló segédek eddig zárt sora. Több asztalos és lakatos mesternél jelentkeztek segédek munkára s elfogadván a szövetség munkafeltételeit, munkába is álltak. Az esti órákban mohón olvasták a nagyerdőbeli sztrájkanyagáról visszatérő munkások a következő röpiratot:

Munkások!

Az igazság elindult. Utjában többé fel nem tartóztatható! Lehullt szemeitekről a hálgyog és csodálkozva néztek körül: Hiszen jogotok van élni! Ellenségeitek, a munkakerülő és munká-

sok véres verejtékéből élő sztrájkvezérek csufos, de megérdemelt kudarcra immár nem titkolható. A fűszítő, a pártitkár, kinek zsarnoki önkénye alatt nyög Arad egész munkássága: jól kiérdemelt büntetése elől megszökött! Kiderült, hogy megalázást ellenetek senki sem tervez, bárcát rátok senki sem kényszeríthet, mert bárca nincs. A bárca dajkamese, mely lyel megontótok ijeszt.

Az Épitőiparosok Szövetsége megvédelmezi minden munkást, ki védelme alá helyezi magát. Örökös, hogy a tisztességes munkabér, egyezményeszerű munkaidő, tisztességes és emberies bánásmód betartassék minden szövetségi műhelyben. Es van hatalma, van ereje, hogy ez így is legyen. Hallgassátok meg régi műhelyeitekben mestereitek magyarázatát és meg fogjátok érteni, hogy a Szövetség a ti legjobb barátotok. — Senkinek bére le nem szállítatik. Aki ilyet állít, tudva vagy tévedésből valótlan-ságot mond. A Szövetség szigorúan bünteti azt a munkaadót, aki munkásai eddig kapott bérét leszállítja. Ne tétovázzatok! Zsarnokaitok csak addig üldözhetnek benneteket, míg gyáván meghunyászkodtok előttük. Álljatok talpra, önértékes munkások! Asztalosok, lakatosok! Foglaljátok el újra helyeiteket a becsületes munkaadók becsületes életet biztosító műhelyeiben! Az iparosházban megkezdődött a munkafeltételeket elfogadó segédek felvétele. Aki mult héten még munkában állott, jelentkezék régi mesterénél és azonnal munkát kap a tisztességes új munkafeltételek és a régi bér betartásával.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Délután: Piroska és a farkas, bohózat. Este: Vig özvegy, operetta.

Péntek: Uránia tudományos színház előadása.

Szombat: Uránia tudományos színház előadása.

Vasárnap: Uránia tudományos színház előadása.

* Kurucz Feja Dávid. Jótékonycélu előadásban került ma este színre Fényes Samu kitűnő színműve, Kurucz Feja Dávid. A református egyház javára rendezett előadás tiszteletére zsufolásig megtelt a színház és a díszes publikum őszinte lelkesedéssel honorálta a színészek játékát. Nagy sikere volt Szendreynek Esze Tamás szerepében, sokat tapsolt a közönség H. Körösy Jucinak, Keszlernek és K. Kápolnay Juliskának. Előadás előtt Várnay Jenő szavalt a nagy hatással Csécsi Imre ez alkalomra irt sikerült hazafias költeményét. H. G.

* Az Uránia Aradon. Az Uránia tudományos színház, amelynek Molnár Viktor közoktatásügyi államtitkár áll az élén, vidéki osztályát Szundy Károly ismert fővárosi író vezette alatt hosszabb körútra indította s ennek során a népszerű műintézet Aradon is megállapodik. Május 10., 11., 12. és 18. napján tart nálunk az Uránia előadásokat, még pedig a legutóbbi műsor slágerdarabjaiból. Az Uránia tudományos céljaira való tekintettel ezeknek az előadásoknak a belépőjegyei nagyon olcsók lesznek, úgy, hogy azokat mindenki megnézheti. Az első estén, pénteken Pekár Gyula Pénz ő felsége című nagysikerű darabját adják.

* Az utolsó előadások. A csütörtök esti előadással véget ér az idei téli szezon, amelynek stilszerű befejezéseként a legnagyobb sikerű darabot, a Vig özvegy operettet adják. Rendkívül nagy érdeklődéssel várják a délután színrekerülő tündériátéknak, a Piroska és a farkas című gyermekdarabnak előadását, amelyre már hetek óta készül a szintársulat, hogy a gyermekközönség mulattatására fényes díszítéssel és pompás előadással mutassák be Este még utoljára hangzanak fel a téli színházban a Vig özvegy gyönyörű melódiai s a kapuzárásig már csak az Uránia és a jövő héten vendégszereplő olasz gyermek-opera társulat fogja szórakoztatni az aradi közönséget.

* Magyar könyvet a tiszti könyvtárakba! Aradnak előkelő színvonalon álló katonai folyóirata. A *hadsereg* most megjelent gazdag és változatos tartalmu számában rendkívül érdekes cikket közöl a tiszti könyvtárakról és azokról a visszaszállapokról, amelyek sok helyütt a katonai könyvtárak intézményénél tapasztalhatók. Így például az 1000 községi hadseregbeli és 500 honvédtisztet számláló budapesti katonai tudományos egyesület könyvtárában 2500 katonai munka közül csupán 16, és 1000 tudományos műve között szintén csak 16 magyar nyelvű könyv van. A szépirodalmi katalogusban már több magyar mű szerepel, de ezeknek arányszáma sem felel meg a paritásnak. A *hadsereg* cikke igen figyelemre méltó módon ajánlja a hadsereg magyar ezredeinek, hogy a tudományos egyesületekben szerezzenek érvényt a magyar tudományos és katonai irodalom jeles termékeinek és ne tőrjék azt a visszásságot, hogy a jórészt magyar pénzen főtartott könyvtárakból éppen a magyar nyelvű munkák hiányoznak. A *hadsereg* legutolsó száma e rendkívül érdekes cikket kívül még több katonai vonatkozású, de a polgári köröket is közelről érdeklő magvas közleményt tartalmaz.

Válsághirek.

Andrássy lemond?

A kiegyezés dolga.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 8.

Válsághirek röpködnek a levegőben. Az alkotmánybiztosítók dolgában a király hír szerint oly merev álláspontra helyezkedett, hogy *Andrássy* Gyula gróf emiatt kiválni készül a kabinetből. A mi forrásunk azonban alaptalannak mondja a kabinet-válságról szóló híreket.

Távirati tudósításaink az alábbiak.

A *Nap* írja: Az alkotmánybiztosítók dolga, amely eleinte csak *Andrássy* Gyula gróf tárcájának válságát jelentette, *kabinetválsággá* szelődött. A király csakugyan nem fogadta el *Andrássy* javaslatait, illetőleg oly keveset volt hajlandó belőlük akceptálni, hogy *Andrássy* miniszteri állását kellett a király rendelkezésére bocsátania. Erről azonnal értesítette *Wekerle* Sándor miniszterelnököt, aminek egy hirtelen összehívott bizalmas jellegű minisztertanács lett a következménye.

A miniszterek tekintettel a függetlenségi többség és az egész ország hanguára, elhatározták, hogy az egyszer ragaszkodnak álláspontjukhoz és *Wekerle* Sándor azzal ment Bécsbe, hogy a király vagy az alkotmánybiztosítékokat fogadja el, vagy az egész kabinet lemondását.

Annyi azonban kizívárgott már, hogy a király mindaddig nem hajlandó elfogadni a kormány lemondását, amíg az átmeneti programban fölvetett általános szociális jog törvénybe iktatva nincs.

Politikai körökben legnagyobb megütközéssel beszélnek Bécs magatartásáról, amely a paktum megszegését és a korona részéről a trónbeszédben tett ígértet be nem tartását jelentené.

Fővárosi tudósítónk jelenti, hogy jólérsült forrásból azt az információt kapta, hogy a néhány lapban megjelent ama jelentések, mint ha *Andrássy* Gyula gróf le akarna mondani, valamint azok a kombinációk, amelyeket *Wekerle* és *Andrássy* kihallgatásához fűztek, teljesen alaptalanok. *Wekerle* még a királynak

Prágában való tartózkodása alkalmával kért kihallgatást. *Andrássy* a múlt csütörtökön tartott minisztertanácsán közölte a kabinet tagjaival, hogy audienciát kér a királytól.

Wekerle még e hét elején Bécsbe akart utazni, de gyengélkedése miatt utazását csütörtökre halasztotta. A két kihallgatás között semmiféle kapcsolat nincs.

Ami az alkotmánybiztosítékokat illeti, *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter legutóbbi kihallgatásán a közigazgatási bíróság hatáskörének kiterjesztéséről referált a királynak, aki általánosságban elfogadta a javaslatot és csak néhány részletkérdésben volt ellenkező véleményen a belügyminiszterrel. *Andrássy* lemondásáról tehát szó sincsen.

Wekerle Sándor miniszterelnök tegnap nemcsak a király elé járult, hanem érintkezésbe lépett a bécsi körökkel is. Ennek eredménye, hogy *Beck* báró legközelebb Budapestre jön és folyamatba teszi a kiegyezési tárgyalásokat. Politikai körökben beszélnek, hogy *Wekerle* Bécsben módjában volt arról tudomást szerezni, hogy az osztrák kormány a kiegyezés kérdésében újabb nehézségeket támaszt.

Sztrájkolnak a gólyák.

Egy hölgy hozzászólása.

Ne tessenek megijedni! Még nem nálunk, csak Baranya és Somogy-megyékben. Itt Aradon a statisztikai kimutatások még elég bő szaporaságot állapítanak meg. De hogy meddig, az nem annyira a jövő kérdése, mint a mai áldatlan viszonyoké.

Sztrájkolnak a kereskedősegédek, a cselédek, a pékek, a munkások, a szakszervezetek. miért ne sztrájkoljanak a szülők is? — Az élet elviselhetetlenül sok kiadásba kerül. Drága: a cipő, ruha, kalap — drága: a lakás, a cseléd, a fűtés, világítás, drága: az élelem, hus, tej, tojás. Egy, a mai társadalomban élő több gyermekes család most már hogyan ossza be? Vagy mondjon le abszolút minden elkerülhető kiadásról, vonjon meg magát minden szórakozást, hogy a testet, a materiát fenttarthassa, vagy pedig verje magát adósságokba abban a reményben, hogy vagy a jövő lesz a mesebeli bő esztendő s hozza meg számukra a drágaság csökkenését, vagy *Fortuna* szánakozik majd rajtuk s ontja rájuk bőségszarujából ajándékát — egy főnyeremény alakjában. Csupa illúziós képek, melyekben ringatja magát a mai nehéz finánciális helyzetek között egy sok tagu familia.

De eljön a holnap, a bőséggel kecsegtető új esztendő s elhozza magával a maga kellemetlen meglepetéseit: a jégverést, sáskajárást, a sztrájkokat, áradást, fagyot, szárazságot. S ahelyett, hogy valamennyit enyhítene a kiadások nyomasztó voltán, aránytalanul súlyosítja az anyagiak nehéz terhét.

Ily körülmények között csak természetes, hogy a szülők közös elhatározással beszüntetik az „ujoncszállítást.” Hisz még a meglevőket sem lehet a mai igényeknek megfelelően iskoláztatni és felnevelni, hát még a különféle kiadásokban rohamosan fejlődő jövőben?

Az a rengeteg sok tandíj, könyv, papír, írószerszám, amivel garnirozva van a tudo-

mány elnyerése, vámpirként tapad a szülők zsebeire, hogy kiszíjja onnan minden erejével a még rejtve található garasokat.

Tehát nem csoda, ha untalan így sóhajtának fel: „Uram Jézus, ha már megáldottál gyerekekkel, legalább kincseket is adj hozzá, amivel felnevelhessük őket.” Tudni való azonban, hogy az Ur Jézus csak erkölcsi segédelmet szokott küldeni. Anyagiakkal nem támogatja híveit. De ha már ő nem működik közre a mi létfenntartásunk megkönnyítésén, a mi politikai szülőanyánk, az állam és városhoz fordulunk.

Hozza törvénybe, rendszabályozza, engedményezze, hogy bizonyos számú gyermekkel megáldott család különös polgári jogokat élvezhet s különböző, más polgárt megillető terhektől felmentetik. Adót nem fizet, a gyermekek után tandíjmentességet élvezhet, könyv árkedvezményben részesül, stb.

Mert ha még ezt a csekély áldozatot sem hozzák meg az agyonnyomorgatott középosztálynak, kénytelenek leszünk sztrájkba állítani a — gólyákat.

És akkor panaszkodhatnak, sópánkodhatnak azon, hogy nincs elegendő ember, kevés a munkaerő, csökken a népesedés, nincs szaporaság. Egyezkedni csak ily feltételek mellett fogunk. Eris.

HIREK

A tábori püspök

A püspök a bűnökről prédikált,
A káromkodásokról legkivált.
Mely rossz szokása immár a katonának,
Melyből a bűnök legsúlyosbja támad.
S a mely annak is a legfőbb oka,
Melyországba hogy nem jut a baka,
A szentek nem tudnak tőlük pihenni,
Ha szidni őket nincs is okuk semmi,
Pedig mi véték ez, mi lelki kár...
Igy szólt az apostoli feldvickár.

Meleg parádéra az enyhe raszt,
Zupás őrmester hívja a szakaszt.
„Megértették, bundások a beszédet?”
A regimentben káromkodni véték.
A regimentben tilos a szitok,
S a ki a cugban káromkodni fog,
Ha akadna oly eráris szemét,
Oly kurtát kap, az apja istenét,
Hogy a mennyet is ringispilnek látja,
S lehet aztán a Krisztusnak barátja,
S akár szűz Mária a tantija,
Szent Józseffel lehet komáznia,
És végig, valamennyi ragyás szentek,
Nem védik meg, a kit én megjelentek.
S a ki oszt durvaságnak tartja eztet,
Az Ábrahám kebléhez felebezhet.
Oszolhatsz, csűrhe, rogyjon rád az ég,
A rossz szokásból legyen már elég!

Katonai előkelőségek Aradon.

Arad, május 8.

Gyors egymásutánban igen előkelő, a hadsereg vezető állásaiban levő vendégek tisztelik meg látogatásukkal az aradi helyőrséget. A közös hadsereg egyetlen főpapja, *Belopotoczky* Kálmán dr. főlshentelt püspök, tábori vikárius után, aki ma reggel hagyta el Aradot, ma délután már egy másik, rangban még magasabb katonai méltóság érkezett a városba. Az újabb vendég *Uriel* József lovag vezér-főtörzsorvos, a hadügyminiszterium 14. ügyosztályának vezetője és a hadsereg orvosi karának főnöke, aki azért látogatott Aradra, hogy a csapatkórházat

és az aradi csapatok egészségügyi berendezéseit megsemmisítje.

Uriel lovag fogadására a pályaudvaron megjelentek *Móga* György törzsorvos, a csapatkórház parancsnoka, *Buchmann* Miklós 33. gyalogezredbeli százados, *Pallardi* Alfréd főhadnagy és *Gregora* Ernő gyógyszerári számtiszt. Este a Fehér Kereszt szálló télikertjében a vezérfőtörzsorvos tiszteletére szűkebb körű társasvacsora volt, amelyen a helyőrségnek mintegy 30 tisztje vett részt, élükön *Arendt* Lajos vezérőrnaggyal. Uriel lovag, aki magas állásában most először időzik Aradon, holnap délután tekinti meg a csapatkórházat, majd a közös hadseregbeli csapatok egészségügyi intézményeit.

Az aradi 12. huszárezred és a 3. huszárezred aradi pótkerete a napokban vértesi *Weiss* Ernő vezérőrnagynak, a temesvári 7. lovasdandár parancsnokának látogatását fogadja. A vezérőrnagy ezuttal a szokásos tavaszi szemlét tartja a parancsnoksága alatt álló csapatok felett.

Ugyancsak az aradi lovascsapatok megsemmisítésére Aradra érkezik május első felében *Brudermann* Rudolf lovag tábornagy, a hadsereg egyik legérdekesebb tábornoka, aki gyönyörű pályafutásában szédületes gyorsasággal jutott magas pozícióba. *Brudermann* lovag másfél évvel ezelőtt volt utoljára Aradon, de akkor még csak mint *Otto* főhercegnek, az akkori lovassági főfelügyelőnek helyettese járt el tiszteben. A magyar származású tábornagynak Aradon rokonai is vannak, akiket rövid ittartózkodása idején sem mulasztott el meglátogatni.

— **József főherceg fia életveszélyben.** Budapesti tudósítónk jelenti: Tegnap délután az *Andrássy*-ut és a *Nagymező-utca* kereszteződésénél izgalmas jelenetnek volt tanuja a közönség. *József* főherceg fiacskája, *József Ferenc* főherceg, aki nevelőjével, *Szirmay* kapitánnyal a Városliget felől a városba hajtatott, komoly veszedelembbe került: kocsija csaknem összeütközött a városi villamos egy kocsijával. A kis főherceg az édesanyjával, *Augusztia* főhercegnővel kocsizott a *Stefánia*-uton, s a főherceggasszony, aki az első kocsin *Wimpfen* grófnővel már áthaladt a sineken, csak az utca hangos lármájára lett figyelmes. Rémülten ugrott fel, mert egyszeribe észrevette, milyen komoly a veszedelem. Fiacskájának a lovai megbokrosodva táncoltak a villamos sineken s a kocsin, amely keresztbe csapódott, *Szirmay* kapitány a legnagyobb izgalomban átkarolta a kis főherceget, hogy leugorjon vele. A villamost emberfölötti erővel fékezte a kalauz, de csak az izgalom tetőpontján sikerült megállítania a kocsit, amikor hajszállíja, hogy be nem következett a katasztrófa. A hirtelen fékezéstől a villamosnak minden ablaka bezuódott. A főhercegi kocsis nagynehezen megfékezte a lovakat s a főhercegi család a rémes izgalom után hazahajtatott Budára.

— **A pápa aranyrózsái.** Rómából táviratozzák: A pápa egy római ékszerésznél két arany rózsát csináltatott, amelyek egy-egy 15 centiméter vékony aranszálon függenek. A rózsák egyenként 100.000 lírába kerültek, amelyek közül egyiket *Viktoria* spanyol királynő fogja megkapni. Hogy a másikat kinek szánta a pápa, még csak nem is sejtik.

— **Barabás a 48-as honvédekért.** Nemrégiben *Barabás* Béla orsz. képviselő kérvényt adott át *Wekerle* miniszterelnöknek, amelyben az 1848–49-iki honvédekétség (örmeztől lefele) részére az elég szűkösen kiszabott nyugdíjárulék fölemelését kérte. Mint értesülünk, ez

a kérés kellő eredménnyel jár: már legközelebb, valószínűleg június 8-án, minden nyugdíjas 48-as honvéd magasabb nyugdíjat fog élvezni. Jelenleg egy őrmester évi nyugdíja 180 korona, egy tizedesé 120 és egy közemberé 96 korona. Ezt a kevés nyugdíjat is csak 1904 óta élvezik. Azelőtt még kevesebb volt. Nevezetesen: egy őrmester évi 144, egy tizedes 96 és egy közember 72 korona nyugdíjat kapott. A javaslat szerint ezek a nyugdíjak a következőleg fognak fölemelkedni: Őrmester évi 240, tizedes 180, közember 120 korona évi nyugdíjat fognak kapni megfelelő havi részletekben. A honvédségélyezés céljaira a parlament tudvalevőleg évente 800.000 koronát illesztett be a költségvetésbe. Ez az összeg azonban kevésnek bizonyult, majdnem minden évben hitelutalás fordult elő. Most ismét a képviselőháza harul a föladat ezt az összeget évi egymillió koronára fölemelni, amit minden bizonynyal egyhangú lelkesedéssel fognak megszavazni a névtelen hősöknek, akiknek sorait napról napra ritkítja a halál s akik mindössze ma már alig élnek 50.000-en.

— **A gyufagyár telke.** Aradváros mai törvényhatósági bizottsági ülésében tárgyalták *Tenner* József és társai kérvényét egy Aradon felállítandó gyufagyár céljaira szolgáló telek átengedése, községi adó és vámmentesesség engedélyezése iránt. A bizottság a kérelmet teljesítette s a tanács javaslata alapján 3700 négyzetölet engedett át a létesítendő gyárnak a vásártér vágóhid előtti területéből.

— **A Wölfling pár válása.** Genfből táviratozzák: Ma kellett volna a törvényszék előtt megtartani a *Wölfling* pár válóperének tárgyalását. A tárgyaláson csupán *Wölfling* Lipót ügyvédje jelent meg, aki arra kérte a törvényszék elnökét, mentse fel kliensét a személyes megjelenés kötelezettségétől. A törvényszék ezt a kérelmet elutasította, s a tárgyalás újabb határnapjául május 13-át tűzte ki. *Wölfling* né nem is képviseltette magát, sőt azzal a kifogással, hogy francia nyelven volt kiállítva, az idézést sem fogadta el.

— **Eljegyzés.** *Fái* Sándor dr. tekintélyes fővárosi ügyvéd eljegyezte *Neumann-Böske* kisaszszonyt, *Neumann Hermann* aradi bornagykereskedő művelt és bájos leányát.

Lázár Jenő fogtechnikus eljegyezte *Pollák* Hildát, özv. *Deutsch* Ignácné bájos unokahugát.

— **Kizárás és sztrájk a máv-nál.** A máv. budapesti gépgyárának *Kőbányai* ut 30. sz. alatti gyárában a rézmunkásokat kizárták. A rézmunkások igen csekély számban vannak ottan, összesen 15 ember dolgozott, kik közül kettőt, mert már régen szolgálják a máv. gépgyárát, visszatarítottak, a többi izenhármat pedig kizárták. A kizárás oka a gyárvezetőség szerint az, hogy a munkások már hónapok óta állandóan a maguk panaszaival izgattak és a munka elszámolásáról hamis híreket terjesztettek, legutóbb pedig amerikaizással a munkát annyira lezoritották, hogy a gyár hasznát nem vehette. Mindezek alapján a gyár most kizárta a munkásokat. Ezek a leg határozottabban tagadják, hogy amerikaiztak volna. Az igazgatóság velük szemben megállapította az akkordrendszert, aminek következménye az volt, hogy amíg más gyárakban hasonló munkával hetenként ötven koronát keresnek a munkások, addig itten legfeljebb csak harminc koronát kerestek. A munkaanyag le mérésénél sohasem voltak jelen, aki a mérést eszközölte, annyit irt a munka lapra, amennyi neki tetszett. A kizárás következménye, hogy a máv. gépgyár vas- és rézöntődjét bojkottálták, a vas- és fémmunkások szakszervezete pedig elhatározta, hogy a kizárt munkások viszhelyezését követeli, a munkásokat anyagilag

és ha a kizárás soká tartana, erkölcsileg is támogatni fogja.

— **A városi tisztviselő fizetéseinek Arad város rendőrhadnagyai, rendőrségédtisztjei és rendőri szolgálatára kirendelt irodai segéd-tisztjeinek fizetésük rendezése iránti kérvényét,** továbbá a várospál alkalmazott 1600 korona és azon aluli fizetéssel bíró számtisztek, irodai segéd-tisztek és adótisztek fizetéseinek iránti kérvényét ma kellett volna tárgyalni a törvényhatósági bizottságnak. Tekintettel azonban arra, hogy a jelenlegi költségvetésben e célra fedezet nincs, a kérelmet az őszi közgyűlésen fogják tárgyalni.

— **Lázítás az iskolákban.** *Nagyvárad*-ról táviratozzák: Biharvármegye közigazgatási bizottságának mai ülésén *Vasady* Lajos tanfelügyelő bejelentette, hogy a román iskolákban államellenes térképeket, lázító verseket és dalokat koboztatott el. A bizottság az elkobzott iratokat a tanítók megbüntetésé végett az ügyészséghez tette át és az egyházi hatóságnál is megtette a feljelentést.

— **Függetlenségi pártalakulás Máriaradnán.** A radnai kerület függetlenségi érzelmű polgárai tegnap mintegy 800-an gyűltek egybe a járás összes községeiből. Máriaradnára Aradról a délutáni vonattal érkeztek *Vásárhelyi* József a szövetkezett párt alelnöke, *Barabás* Béla és *Lázár* Zóárd dr. országgyűlési képviselők s a gyorokiak mintegy 200-an. Az állomásnál *Lenygyel* Sándor dr. radnai főszolgabíró üdvözölte a vendégeket, mire *Barabás* Béla válaszolt, rövid szavakban megköszönve a fogadtatást. Ezután bevonultak a Faller-féle vendéglő kertjébe. A gyűlekezet közfelkiáltással *Vásárhelyi* Józsefet, a szövetkezett ellenzék alelnökét választotta meg elnöknek a megalakulás tartamára. Megválasztották elnökké: *Hunyady* Lászlót, alelnökké *Seidner* Sándort, *Bárdy* Kálmánt, *Mairovitz* Adolf dr., társelnökké: *Bécsy* Dezsőt, *Bogdán* Adorjánt, jegyzökké: *Kovács* Bélát, *Tokay* Józsefet, *Kaposvári* Györgyöt. Majd a 100-as végrehajtó bizottságot választották meg a kerület összes községeiből.

Hunyady László elnök megköszönte a bizalmat s kitartásra buzdította a párt összes tagjait.

Ezután *Barabás* Béla emelkedett szólásra, s buzdította a nemzetiségieket a magyar nyelv elsajátítására. Nem az a célunk, ugymond, hogy az anyanyelvét, avagy vallását kívánjuk a románnak, hanem csupán az, hogy tanuljon meg a mi nyelvünkön. *Hunyady* László elnök indítványára *Kossuth* Ferencnek és *Károlyi* Gyula grófnak üdvözlő táviratokat küldtek. Ezzel az ülés véget ért.

— **A tűzérkaszánya részlettervei.** A város mai közgyűlésén szóba került a honvédelmi miniszternek leirata is, amelyben felszólítja a várost, hogy készíttesse el a tűzérkaszánya részletterveit. *Müller* Károly szükségesnek tartotta, hogy a részlettervek minél hamarabb elkészüljenek; bizza meg tehát a közgyűlés a tanácsot, hogy bizonyos összegért készíttesse el a részletterveket. *Virág* Lajos főmérnök azon a véleményen volt, hogy a tanács bizza meg a mérnöki hivatalt a részlettervek elkészítésével és erre a célra szavazzon meg a város 6000 koronát, mert a mérnöki hivatal a jelenlegi munkaerővel nem végezheti el a munkálatokat és kiegészítő munkaerőket kell alkalmazni. A közgyűlés ehhez az előterjesztéshez hozzájárult.

— **Kinevezések az aradi jószágigazgatóságnál.** A földmívelésügyi miniszter *Glycsy* László és *Abaffy* Gyula aradi jószágigazgatósági számvizsgálókat számtanácsosokká, *Gyürky* Elek és *Topán* Sándor számellenőröket számvizs

Harisny k, Matróz-ingek, Gyermek-lábttyük (Sockerl),

394 elismert legjobb minőségben, legnagyobb választékban, feltétlen szabott árak mellett

Bársony Andor harisnya-nagykereskedésében Arad, Szabadság-tér 17. 3 szó: „Bársony, Harisnya, Szabadság-tér.”

gálókká és *Lukács* Ferenc lippai erdőszámítást erdőszámellenőrré nevezte ki.

— A két örült. Szerelmeiről lévén szó — májusban nem is csuda — valaki elmondott egy anekdotát, amelyről azt mondja, hogy a középkorból származik. Ez már olyan tisztes kor, amely előtt meg kell hajolni. Segédkezett kell nyújtani az ősi viccek ahhoz, hogy az utókor számára is megmaradjon.

Egy nagy börtönben — mondja a példázat — örülteket tartottak fogva. És egyszer jött a fejedelem és látni kívánta az örülteket. A szerencsétleneket sorra megmutatták neki.

Az egyik sirt, jajgatott és egy fából faragott nőalakot csokolgatott.

— Borzasztó! — sóhajtá a fejedelem.

— Ez az ember — mondta a vezető — abba örült bele, hogy halálosan szeretett egy leányt s azt a leányt egy másikhoz adták.

Tovább mentek. A szomszéd cellában egy dühöngő örült a fejét verdeste a falba és ordított.

— Hát ez? — kérde a fejedelem.

A vezető felelt:

— Ez az a másik.

— Öt ezer korona éskszerlopás. Annak idején megirtuk, hogy Kenyeres Károly debreceni földbirtokos panaszt tett a rendőrségen, hogy feleségének éskszerei közül ismeretlen tolvaj mintegy öt ezer korona értékűt elloptott. A panasz folytán a rendőrség egyik ügyes tisztviselője, Dobos József rendőrbiztos megindította a nyomozást, melynek szép eredménye lett, amennyiben a tolvajt sikerült neki Takács Józsefné, Fésüs Mária személyében kinyomozni. Fésüs Mária régebben mint szobalány szolgált Kenyereséknél. A lopást két ízben követte el. Első ízben csak vagy ezer korona értékű éskszert lopott el urnője szekrényéből, amely lopás után Budapestre ment fel s ott elzalogosítva 300 korona értékű éskszert, abból elédeglét néhány hétig. Mikor a pénze elfogyott, visszatért Debrecenbe s meglátogatta régi helyét. Kenyeres Károlyné nem volt otthon s ezt arra használta fel Fésüs Mária, hogy újra belopódzék a szobába s a nyitva volt szekrényből kilopta a többi éskszert. Ezzel egy ismerősének Tócs-kerti lakására ment, ahol az éskszereket ládjában elrejtve tartotta s csak akkor viselgette, mikor senki sem látta. Itt lepte meg szombaton Dobos biztós s házkutatást tartván, meglelte az éskszereket s a zálogcédulákat is, mire az asszonyt letartóztatta s felkísérte a rendőrségre, ahol kihallgatván, a tolvaj bevallotta bűnét. A tolvaj asszonyt átadják az ügyészségnek.

— Egy adótárnok kálváriája. Ily című közleményünkre vonatkozólag *nagyhalmágyi* tudósítónk annak közlésére kér fel, hogy *Menczer B. Ferenc* nagyhalmágyi kereskedő nem állotta utját a szóbanforgó tanulónak es hogy nem jelentették fel *Hickmann* nyugalmazott adótárnokot, akivel a *Menczer*-család a legjobb barátságban él. A történetekért a csendőrséget terheli a felelősség.

— Birtokcsere. Az aradi kir. törvényszék telekkönyvébe az elmúlt héten a következő tulajdonjogi változásokat jegyezték fel: *Szigeti Péter* és neje *Nadasán Mária* eladja az aradi 6699. sz. tjkvben felvett Szerb-utca 34. számú házat 1100 koronáért *Fehér Györgynek*. — *Wagner József Ferenc* és *Pichler Jánosné Wagner Anna* eladják az aradi 6286. a. tjkvben felvett Margit-utca 7. sz. telket 1024 koronáért *Metz András* és neje *Deák Róznak*. — *Horváth Lajos* és neje *Leptik Katalin* eladják az aradi 6959. sz. tjkvben felvett 100 □-öl üres telket 400 koronáért *Dobro Teodor* és neje *Duma Krisztinának*. — Özv. *Kappan Józsefné*

Schwartz Krisztina eladja az aradi 138. sz. tjkvben felvett *Farkas-utca* 4. számú házat 5000 koronáért. *Orosz János* és neje *Imrei Herminának*. Az Aradmegyei takarékpénztár eladja az aradi 5004. sz. tjkvben felvett báró *Eötvös-utca* 18. számú házat 90000 koronáért *Gombás Gyula* és neje *Haunold Ceciliának*. — *Seidner Rudi* eladja az aradi 4602. sz. tjkvben felvett *Boros Bényi-tér* 13. sz. házat 60000 koronáért *Kotzander Ignátnak*. Özv. *Kratzer Józsefné* eladja az aradi 6191. számú tjkvben felvett *Dezső-utca* 16. számú házat 10000 koronáért *Mallász Antalnak*. — *Buchwald Odön* és tulajdonostársai eladják az aradi 4089. sz. tjkvben felvett *József főherceg-ut* 14. sz. házat 46000 koronáért *Friebeisz Miklós* és neje *Vásárhelyi Vilmának*.

— A tisztelt közönség figyelmébe! *Tulhalmozott raktár miatt* az összes raktáron lévő *diszezüst* tárgyaimat, mint tálcák, cukorszelen-cék, kosarak, gyertyatartók, compodierek és sok itt fel nem soroltakat, valamint éskszerárui-mat mélyen leszállított, minden elfogadható árért árusítom, régi avagy tört aranyat, ezüstöt a legmagasabb árért veszek vagy új tárgyakért becserelek. b. pártfogásért esd *Weinberger Ferenc*, éskszerész, *Andrássy-tér*, *Fischer Eliz-palota*. Telefon 439.

— Fogorvosi rendelés. *Wiener Gyula* dr. fogorvos rendeléseit május hó 10-től naponként reggel 7 órakor kezdi meg.

— Üzletáthelyezés végett mélyen leszállított árak. Legfinomabb szemüveg és orrcsipesek 1 korona és 2 korona, akár orvosi rendelet szerint is. Sérvkötők 3 korona, 5 korona, legfinomabb clase bőrből 7 korona. *Deutsch Mihály* orvosi műszerésznél Arad, *Deák Ferenc-utca* 1. szám „*Vas Szálloda*” épületében. 1916

— *Szi vágy István*, kárpitos és disztó, *Weitzer-János-utca* 19. szám alatt, elvállal ebben a szakmában a legszebb és legdiszesebb kivitellel munkákat, gyorsan és jutányos árak mellett. 421

— Bőrápolás. A valódi *Mack-féle Kaiser Boraxnak* kitűnő hatása van a tisztátalan, vörös érdes bőrre; amely a legégészségesebb csépitő szer, mert nemcsak szép fehér kezeket csinál, hanem egyáltalán a bőrt fehérré teszi. A bőr ápolására még igen alkalmas a *Mack-féle Uaiser Borax-szappan* hygienikus és kozmetikus hatásánál fogva, valamint kitűnő és kellemes illolya szaga miatt.

— Praeservatív ideális legjobb minőségben *Vojtek és Weisznál*. 201

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, május 8.

Amerika $\frac{3}{4}$ o'csóbb. Kínálat és vételkezd. mérsékelt. 10 fillérrel magasabb árak.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza májusra . . .	9.98—9.99	10.35—10.36
Buza októberre . .	10.25—10.26	10.50—10.51
Zab októberre . . .	6.98—7.—	7.86—7.87
Rozs októberre . . .	8.30—8.31	8.45—8.49
Új tengeri	5.94—5.95	6.20—6.21

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	667.10
Magyar hitelrészvény	772.50
Magyar jelzálog hitelbank	489.50

FERENCZ JÓZSEF keresőviz

IDEGENEK ARADON.

— Május 8 —

Fehér Kereszt szálloda. *Ulriel József* lovag vezérkari orvos Bécs. — *Harmatzy Dezső* dr. miniszteri osztálytanácsos Budapest. — *Joannovich Pál* minisztereinké tanácsos Budapest. — *Szomjas Ferenc* földbirtokos Tarcál. — *Vécsey Oláh Miklós* földbirtokos és neje *Tokaj*. — *Déry Jenő* dr. ügyvéd Hátaszeg. — *Molnár Sándor* dr. ügyvéd Eger. — *Szabó Árpád* mérnök Kézsmárk. — *Veisz Imre* hivatalnok Temesvár. — *Veisz Aladár* hivatalnok Temesvár. — *Molnár Sándor* és családja Temesvár. — *Kovács Béla* építész Szeged. — *Véber Lajos* kereskedő Szolnok. — *Herczeg Ferenc* dr. ügyvéd Szabadka. — *Hajdu Miklós* gazdatiszt Sopron. — *Vajda Imre* gazdálkodó és neje *Zombor*. — *Klobusiczki Ferenc* huszárfőhadnagy neje *Guraszáda*. — *Tószegi Géza* hivatalnok Kikinda. — *Koczándor D. fakeskedő Déva*. — *Karpin Herman* utazó Prosnitz. — *Roth Adolf* utazó Debrecen. — *Gyémánt Adolf* utazó Ujfehértó. — *Strasszer Vilmos* utazó Budapest. — *Szalai Mór* utazó Budapest. — *Schwarz Izidor* utazó Budapest. — *Kerekes József* utazó Budapest. — *Vomisch Ferenc* utazó Budapest. — *Hajdu Ferenc* utazó Budapest. — *Deutsch Benő* utazó Budapest. — *Fischer Sándor* utazó Budapest. — *Vágner Henrik* utazó Budapest. — *Gussman Károly* utazó Budapest. — *Roth Emil* utazó Budapest. — *Fischhof Lipót* utazó Bécs. — *Goldschläger Vilmos* utazó Bécs. — *Veisburg Henrik* utazó Bécs. — *Deutsch Ede* utazó Bécs. — *Ungár Károly* utazó Bécs. — *Bauman Herman* utazó Bécs. — *Krausz Béla* utazó Bécs. — *Roth Ignác* utazó Bécs.

Központi szálloda. *Fábry Sándor* dr. főispán Békésgyula. — *Török Jakab* butorgyáros és családja Budapest. — *Krausz József* mérnök Berlin. — *Jékey Alajos* huszárezredes Czegléd. — *László László* orsz. képviselő Kolozsvár. — *Gasparik Elemér* miniszteri fogalmazó Budapest. — *Szántó Sándor* dr. ügyvéd Budapest. — *Grotthus Mihály* magánzó Budapest. — *Hübner Ferenc* magánzó Budapest. — *Márkus József* magánzó Budapest. — *Herczegh Géza* dr. ügyvéd Budapest. — *Fejes Áron* igazgató és neje *Nagyenyed*. — *Georgia János* esperes Buty-tin. — *Kovács Elemér* dr. ügyvéd Budapest. — *Murányi Ödön* titkár Budapest. — *Goldstein Ármín* kereskedő Dész. — *Lówy Alfréd* kereskedő Budapest. — *Steinbach Sándor* kereskedő Bécs. — *Har-tenstein J.* báró birtokos Budapest. — *Benkő Hen-rik* kereskedő Budapest. — *Halmos Brunó* dr. ügy-véd Petrozsény. — *Klein János* kereskedő Berlin.

Vass-szálloda. *Pick József* kereskedő Budapest. — *Steiner Miksa* kereskedő Temesvár. — *Márkus Dezső* kereskedő Budapest. — *Blau A.* kereskedő Budapest. — *Lukács Elemér* ügyvéd Vinga. — *Goldman Lipót* óras Temesvár. — *Madányi Ferenc* éskszerész Temesvár. — *Kánitz Antal* kereskedő Budapest. — *Lasesnig A.* kereskedő Grác. — *Sig-mund Hugó* kereskedő Budapest. — *Camarda Ká-roly* kereskedő Bécs. — *Máté Zoltánné* magánzó Battonya. — *Lukács J.* kereskedő Brekoin. — *Rec-ner S.* kereskedő Budapest. — *Stein N.* kereskedő Borossebes. — *Engel N.* kereskedő Győr. — *Wap-pel Viktor* kereskedő Budapest. — *Weisz Manó* ke-reskedő Budapest. — *Roger Antal* kereskedő Bréma. — *Virág István* kereskedő Temesvár. — *Virág Dezső* kereskedő Temesvár. — *Peltsch Izidor* ke-reskedő Budapest. — *Molnár Odön* kereskedő Buda-pest. — *Ribler Mózes* kereskedő Grác.

HACK ENDRE okleveles építész és építő-mester

műszaki irodája ARAD, Kápolna-utca 4. szám.

**A májusi
költözködésre
ajánlunk:**

**Légszesz és
villany-csillárokat,
petroleum-lámpákat.**

Átalakításokat villanyra, gázra.

**Valódi
Auer és benold-gáz
égőhálókat.**

Villamos izzótesteket.

**Üveg és porcellán,
mosdó és egyéb
készleteket. — Va-
lódí nikkel főző-
és diszedényeket,**

a legnagyobb választékban és
legolcsóbban 224

Gebhart Testvéreknel
ARADON,
Andrássy-tér 4. (Pannónia-szálloda.)
Városi és megyei telefon 451.

25 koronát meghaladó készletek után 3% pénztárengedményt nyújtunk.

Magy. kir. szab. osztálysorsjáték

Az 1907. május 23 án és 25-én kezdődő

XX. sorsjáték

I. osztályának

huzására szóló sorsjegyek nálam már kap-
hatók.

Az eredeti árak a következők:

1/1 sorsjegy	12 — korona
1/2 "	6 — "
1/4 "	3 — "
1/8 "	1.50 "

Sorsjegyek dus választékban kap-
hatók, — többek közt a következő számok:

99351	99358	99364	99375
4/4	4/4	4/4	4/4
11956	11975	36051	36060
8/8	8/8	8/8	8/8
36051	55801	55810	55824
8/8	8/8	8/8	8/8

1903. július 15-én

eszközölt huzás alkalmával az általam
eladott

36051 szám tizenötezer

koronát, az 1905. évi április hó 15-én
eszközölt huzás alkalmával az általam
eladott

36053 szám ötezer

koronát és az 1906. évi február hó
14-én eszközölt huzás alkalmával az
általam eladott

99354 szám tizezer,

míg 1907. április 4-én ugyanezen
szám **kétezer** koronát nyer-
tek. Ezeken kívül számos 2000, 1000
és 500 kor. nyereményeket fizettem ki.

Wallfisch Armin

bank és váltó-üzlete Aradon.

Alapított 1875. évben.

1246

Vidéki megrendelések pontosan
eszközöltetnek.

Helybeli és megyei telefonszám 129.

A KIS KERESZT söröző megnyitása.

A nagyérdemű közönség szíves tudomására
hozom, hogy a „Fehér Kereszt-szálloda” Deák
Ferenc utcai részén új söröző helyiséget, az ut-
cáról közvetlen bejáratlal nyitottam.

Hol az Első Magyar Részvénytársaság kőbányái

Udvari sörét

poharanként 16 fillér és korsónként 24 filléré-
vel, mindenkor friss csapolással mérem ki.

Berendeztem a házhoz szállításra 2, 4 és
6 literes családi korsókat, mit minden rende-
lésnél külön díjazás nélkül, házhoz szállítok.

Miért is a n. é. közönség szíves pártfogá-
sát kérem.

Tisztelettel:

Brann Gusztáv,
szállodás.

157

Dr. Rosenberg Miksa

ügyvédi irodáját

Andrássy-tér 24—25. szám alá

1321

(Neuman-palota)

helyezte át.

Értesítés.

Van szerencsém a műpártoló közönsé-
get tisztelettel értesíteni, hogy

**mütermemet és
festőiskolámat**

f. hó 7-én

Kápolna-utca 6a sz. alá

(kerti lakás)

helyezem át.

1301

Tisztelettel

Balla Frigyes.

Mikádó kertben

ma és minden csütörtök és va-
sárnap délután

katonazene-hangverseny

melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívom.

Kezdetre 4 és fél órakor. Belépő-díj 20 fill.

Minden este kinematograph fél 9 órától.

Meleg konyha. Kifünő ételek, legjobb italok.

A n. é. közönség pártfogásaért esedezem

szüsz MÖR, tulajdonos.

Boros Béni-tér és Nádor-utca sar-
kán egy **4 szobából álló**
erkélyes

1333

lakás

augusztus 1-től

kiadó.

Nemess Géza.

Nemzeti Színház.

Csütörtökön, 1907. évi május hó 9-én:

Délután 3 1/2 órakor, fél helyárrakkal:

Piroska és a farkas.

Látványos tündérrege 7 képből. Irta: Dr. Komor Gyula.
Zenéjét: Orbán A.

SZEMÉLYEK:

Csillagné	Bánáthné.	Deli, fia	Delli Lajos.
Piroska	Harmath J.	Boglyas	Zalai Margit.
Kota, kántor	Szathmari A.	Alkonyat	Szilágyi B.
Agancs, erdész	Marházi M.	Szivárvány	Horti Sándor.
Armány	Faludi K.	Boci	Kulcsár L.
Bogács	Benkőné P.	Mókus	Várnai Jenő.
Csaba király	Keszler Ede.	Círmos	Peregő M.

Kezdetre délután 3 és fél órakor.

Este 8 órakor, rendes helyárrakkal:

A vig özvegy.

Operette 3 felvonásban. Irta: Leon Viktor és Stein Leo.
Zenéjét szerző: Lehar Ferenc. Fordította: Mérei Adolf.

SZEMÉLYEK:

Zéta Mirkó	Horti Sándor.	Bogdanovic	Delli Lajos.
Valencienne	Zalai Margit.	Sylvaine, neje	Györfi T.
Danilovics	Leővei Leo.	Kromow	Ujj Kalmán.
Glavári Hanna	Kallai Jolán.	Prisics, őrnagy	Kulcsár L.
Rosillon	Faludi K.	Pracovia	Benkőné P.
Cascade	Ladislai J.	Nyegus, őrnök	Várnai Jenő.

Kezdetre este 8 órakor.

Sirolin

Emeli az érvényű és a testület, megemeli
a köhögést, vildádkot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-
köhögés, skrofulozis, influenza
ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenképp
„Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche”

Kapható orvosok rendelése és gyógyszerár-
tárakban. — Árs táblázatot 4-4 koron.

3080

BIZTOS ALAP

ÜDÍTŐ FRÍSS SZAKEMBEREK ZAMAT ELISMERÉSE.

HAGYOMÁNYOS FRANCZIA MÓDSZER. REMEK ÍLLAT. KIVÁLÓ APRÓ GYÖNGY.

NAGY GONDBAL MEGVÁLOGATOTT BOROK. SZAKSZERŰ KEZELÉS. KISERMENTES GONDOSZÁS. SAJÁT MINTA SZERŰ SZŐLŐBETÉK.

Steckenpferd-Liliomtej-szappan

Bergmann és Társa
gyártmánya Dresden és Teschen a/E, volt és marad a naponkint beérkező elismerő levelek szerint a leghatásosabb gyógyszappan pattanások ellen. A bőrt állandóan finoman, puhán tartja és rózsaszínű teint ad neki. Darabja 80 fillérért kapható a gyógyszárakban, drogueriákban, illatszerek kereskedéseiben és borbély üzletekben. 1045

Fischer Ármin

szobafestő és mázoló

Arad, Vörösmarty-utca 3. sz.

Elvállal mindennemű

szobafestő és mázoló-munkát,

azonkívül **gipsz utánzatot és szobakárpitozást** a legegyszerűbb és legdiszesebb kivitelben vidéken is. 837

Egy földszintes

5 szobás

utcai lakás

hozzátartozókkal együtt 1-ső

augusztusra

1310

kiaadó
Batthyány-utca 16. sz.

Dr. med. Velicsek-féle Sanatórium.

NÉMET - BOGSÁN

(Krássó-Szörény megye.)

Bennlakás és Pensió
3938 Prospektus ingyen.

Hazánk egyik legszebb és legkiegyesebb vidékén, a Vojtek-N.-Bogsáni vasút végállomása. — Kitűnő, üde, pormentes levegő, szélcsend, lég-, nap-, Vízmasszage, Gymnastika- és Diéta kurák.

Tüzelő anyagokban

bár a szállítási akadályok teljesen megszüntetve nincsenek, mindazonáltal igen tisztelt vevőinket értesítjük, hogy

raktár - készletünk

Zsilvölgyi Fűtőkőszén,

Porosz Salon-kőszén,

Porosz Légszész Pirszen

és Porosz Dió-Pirszenben

Legjobb minőségekben

jól el van látva.

Háztartási és ipari célokra száraz, darabos, jól kiégetett

Bükkfa-szén

állandóan nagy mennyiség készletben.

Jakaréktűzhelyben ajánljuk a kőszéntüzelést. Számos előnyök s jelentősen olcsóbb, mint a tűzifa.

A házasságot saját kocsijainkkal, a miniszteri és főkapitányi rendeletnek megfelelően **plombázott zsákokban** szállítjuk. 168

Kneffel Károly és Fia

vaskereskedés szénosztálya.

Telefon 139. sz.

Bogdarigós gyógyfürdő

Temesmegyében, Temesvár—Radna-Lippai vonalon, Charlottenburg állomástól 7 kilométernyire. Posta és telefonállomás a fürdőtelepen. Kocsit az állomáshoz tanácsos mindig előre rendelni. A fürdő fekvésénél fogva kitűnő klimatikus gyógy- és üdülőhely, vize pedig nagy hatású csúsz, köszvény, rheuma, idegbetegség stb. ellen, mely 39.445/1906. sz. belügyminiszteri rendelettel a gyógyfürdők közé soroztatott. Állandó fürdőorvos s gyógytár.

Kitűnő konyha és szép szobák.

Bővebb felvilágosítást ad Bogdarigóson:

özv. Rimmel Mátyné,

és Temesvárott:

1329 **Nägele Antal,**

gyógyszerész

Temesvár Gyáváros, Fő-utca 44. szám.

Telefonszám 322.

mint fürdőtulajdonosok.

Üzlet:

Andrássy-tér 13. szám

Minorita-palota

Telefon 333. szám

Hat kiállításon első díjjal kitüntetve.

Kohn József

Gyári-műhely:

Batthyány-utca 32. sz.

saját ház.

Telefon 321. szám

Hat kiállításon első díjjal kitüntetve.

ARAD.

JÉGSZEKRÉNY-GYÁR.

Nagy raktár mindennemű **jégszekrényekben**, u. m. háztartási, vendéglősök, hentesek és mészárosok részére; legújabb és legjobb szerkezetűek, melyek kevés jégcsúszással legjobban hűtenek; háztartási és konyha-berendezési cikkek. — Fürdőkádak, útó fürdő és gyermekkádk, zuhanyok, úgy a közönséges háztartásban, valamint vízvezetékhez alkalmazhatók a legizlésebb és diszes kivitelben mindig készen raktáron kaphatók.

Árjegyzék kívánatra küldetik.

335

Árjegyzék kívánatra küldetik.

KI SZENVED?

gyomorbetegségben, székrekedésben, étvágytalanságban stb.? Az tegyen kísérletet, a több száz hírneves orvos által ajánlott **HORGONY** természetes keserűvízzel. Reggeli előtt fél ivópohár **HORGONY** keserűvizet 1—2 óra alatt meghozza a kívánt hatást, mire az étvágy és a jó közérzet beáll. A **HORGONY** természetes keserűvíz nem kellemetlen ízű, nem okoz kellemetlen érzést. Kapható minden ásványvíz, fűszerkereskedésben és gyógy-szertárban. Vásárlásnál kifejezetten **HORGONY** keserűvizet kérendő. Tulajdonos: **Loser János** Budapest.

APRÓ HIRDETESEK.

Kényelmes jeligére

levél van a kiadóban. Kérjük elvitetni.

Szerény igényű

fiatal urinó házvezetőnő vagy ehhez hasonló állást keres, a háztartás minden ágában jártas. Cim a kiadóhivatalban. 1323

Eladó ház!

Szabadság-tér 4. és Eötvös-utca 17. számú ház előnyös feltételek mellett eladó. Bővebb értesítést ott a házban. 1322

Veszek könyveket,

egész könyvtárakat, Lexikonokat, jobb folyóiratokat és hangjegyeket legmagasabb áron. Kerpel Izab. könyv- és papirkereskedése és kölcsönkönyvtára, Aradon. 356.

Lakás kiadó.

Tökölly-tér 6. számú új házban egy II. em. tágas 3 szoba és előszobából álló lakás f. évi augusztus 1-re kiadó. Bővebbet a házfelügyelőnél. 1320

Legjobb francia divatlap,

a „La Toilette Moderne” színes műlapokkal, eredeti szabás-mintával, ára füzetenként 1 kor. 20 fill. Ingusz I. és fia könyvkereskedés, Arad. 361

Bizton existenczia!

Ügye, jó beszedő tehetséges árak alatt a kalmazást kaphatja. Könnyen eladható házi cikkei adására. Penzbeszedők óvatosan kerestek. Ajánlatok „K. G. 100.” jellel a kiadóhivatalba. 465

Mérlegképes

könyvelő, ki a gépirást is bírja, állást keres. Cim: B. M. Flórián-utca 4. sz.

Jég

kapható havi bérletben naponta házhoz szállítva Petőfi-u. 7/a. Telefon 199. szám. 1253

Egy jó karban lévő

matt mosdó tükörrel és márványlappal eladó Flórián-utca 14.

Perényi-utca 4.

és Orczy-utca 11. sz. ház kedvező fizetési feltételek mellett eladók. Felvilágosítást nyújt Perényi-utca 4. szám alatt a háztulajdonosnő. 1326

Harisnyakötőde

Andrássy-tér 20. sz.

(Fischer Elíz palotában.)

A t. közönség rendelkezésére áll. 800

Jdösebb gyarorított szobaleány

ki szépen mos és vasal, öltöztetésnél segédkezik, a tejkezeléshez ért, kerestetik. Szent-László-utca, Jakabffy-ház. 1328

10 év óta

főnálló jó forgalmu mosó intézet, heti bevétel 300 kor. Nagy betegség miatt olcsó áron eladó. Cim a kiadóban 1339

Ereczbány-tulajdonosok, igazgatók.

Kéretnek mindazok, kik bánya, vagy feltárt zártkutatómány

birtokában vannak, továbbá nagymennyiségű hánnyok, ére, vagy hulladékokkal rendelkeznek, mintával felszerelt ajánlatokat

Stern Henrik

bányászati irodájába, Budapest, Hold-utca 15. küldeni szíveskedjék. — Telefon 93—99.

mérnök, bánya- és geológus, felőlük figyelembe!

Világcsoda!

Ingyen!

Mindenki kap egy schweizer Roskop patent remontoir zsebórát, amely 36 óráig jár, és egy ehhez megfelelő aranyozott lánc, egy u.i selyem nyakkendő tetszés szerinti színben, egy utazó toilette garnitúra, 1 nickel írószerszám, egy zselés finom acélból, 1 elegáns értekes borostyán szivar vagy szivarka szipka, egy időmutató (Barometer) és egy eredeti doboz (finom író toll, 100 drb. képes levelező-lap a világ minden részéből csak 2 frt 50 kr.-ért kapható.

A szétküldés a pénz előleges beküldése, vagy utánvétel ellenében történik.

Pr./Schl. áruhaza által

S. URBACH, Krakó 3. sz.

Ha valaki 2 csomagot vesz át, úgy még mellé csatolunk 1 angol beretva, vagy 6 drb. finom asztalkendő. — A meg nem felelőért a pénzt visszaadjuk. 1331

82—1907. szám. 1906. V. 3365/2.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróság 1906. V. 3365/2. számú végzése által Roth Henrik végrehajtató javára, Niga János ellen 94 kor. 58 fillér tőke és járulékal erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülfoglalt és 2503 koronára becsült butorokból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Aradon, József főherceg-ut 1. szám alatt leendő eszközölésére 1907. május hó 10-ik napjának délután 4 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1907. évi április hó 25. napján.

Török Dénes, bírósági végrehajtó.

1324

Tisztelettel értesitem, hogy

orvosi gyakorlatomat Buziáson,

Jemplom-utca 11. sz. házban 1907. évi május hó 15-én megkezdem. 1325

Dr. Kurtucz Valeria.

Panker F. Viktor

mű- és építő-lakatos

Arad, Fácán-utca 6. sz.

Készít takaréktűzhelyeket, sir és folyosó kerítések, épület-asalások, görredőnyök, napellenzők, vas-ágyak, kerti székek, padok, asztalok tömör vasból, valamint minden szakmába vágó munkák a legolcsóbb árak mellett.

Épület szállítására vaskosarak kaphatók.

Videki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöztetnek. 1151

Nagy választék sárkerítés mintákból természetes nagyságban. — A minták megtekinthetők a műhelytelepen.

Styria-Waffenrad

az elismert legjobb gyártmányok.

Kizárólagos elárusítók.

Kovács Soma és Társa

Arad, Neuman-palota. 370

Kerékpár alkatrészek nagy választékban és előnyös áron.

Füüdövendéglő megnyitás!

Bátorkodom a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy

Menyháza-füüdő éttermét

átvettem és azt május 15-én megnyitom.

Sok éveken át szerzett tapasztalataimat arra fogom felhasználni, hogy a n. é. közönség igényeit kielégíthessem. Méltányos árak, valamint pontos kiszolgálásról mindenkorra legjobban gondoskodva lesz.

A n. é. közönség bizalmát és támogatását kérve maradok

teljes tisztelettel

Lovasberényi Árpád

füüdövendéglős.

1332

Szabott árak.

Szabott árak.

Cs. és kir. udv. szállító. — Szerb kir. udv. szállító.
Bolgár fejed. udvari szállító.

Neumann M.

cs. és kir. udvari szállító

férfi-, fiu-, gyermek és leányka ruhák telepe

ARADON, a Fehér Kereszt szálloda mellett.

Alapított 1845.

Kivonat a tavaszi árjegyzékből:

Férfi öltöny:

	kor.
Kék v. fekete cheviott	36—50
Kék v. fekete milton	42—56
Divat cheviottból	24—50
Divat kamgarnból	36—50
Lawn-tennis szövetből	36—50

Smoking öltöny:

Kamgarn sergebéléssel	54—70
-----------------------	-------

Ferencz József öltöny:

Fekete finom kamgarn	64—72
Szálas herlein	70—92

Felöltő I. soros:

Szürke schetland	26—32
Angol divat cheviott	32—52
Zsolnai divat cheviott	36—48

Felöltő II. soros:

Zsolnai loden	36—48
Angol divat cheviott	40—52

Sport felöltő:

Angol kockás szövetből	40—50
------------------------	-------

Körgallér:

Zsolnai loden	20—26
Zsolnai és angol divat cheviott	24—32

Vadász és sport öltöny: kor.

Zsolnai loden	36—44
Angol cheviott	44—50

Hawelock:

Zsolnai lodenből	24—32
------------------	-------

Hubertus kabát:

Divat cheviott	32—40
----------------	-------

Nadrág:

Divat cheviott	10—16
Divat kamgarn	12—20

Sacco öltöny ifjaknak:

Fekete v. kék cheviott	22—36
Fekete v. kék kamgarn	24—32
Divat cheviott	24—40
Divat kamgarn	26—40

Fiu öltöny (Complettes):

térd vagy lengyel nadrág és mellénnyel.

Fekete v. kék cheviott	18—28
Kék v. szürke mixed	18—26
Divat kamgarn	26—32

Iskola costüm:

Zsolnai loden	13—16
Kék cheviott	14—18
Divat cheviott	16—24

Blousos costüm:

Kék és divat cheviott	15—24
Kamgarn és mixed	16—24
Divat cheviott	16—22

Angol matróz costüm:

Kék cheviott	20—30
Kék kamgarn	22—32
Kék mixed	16—20

Felöltő ifjaknak:

Szürke schetland	24—30
Divat cheviott	24—32

Fiu felöltő:

Kék cheviott	16—24
Angol kockás szövet	22—28

Fiu hawelock:

Zsolnai loden	14—18
Teveször loden	14—20

Fiu körgallér:

Kék cheviott	14—18
Zsolnai loden	14—20

Elismert legjobb minőségű árak.

Nagy választék bel- és külföldi szövetekben.

Külön osztály mértékszerinti rendelésekre.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.